

Cunst

THEMA's:FOTOGRAFIE

digitaal tijdschrift

K V F - Kunstenaars Vereniging Flevoland

Kunstenaars voor Flevoland 03 / 2016

Redactioneel

Het thema fotografie! Twintig jaar geleden werd er bij de KVF heftig gediscussieerd over de vraag of foto's wel pasten binnen de KVF. De een vond een fotograaf 'slechts' vastlegger van de werkelijkheid en dus geen autonoom kunstenaar. De anderen wonnen! Fotografen konden lid worden van de KVF. In de relatief korte tijd dat het medium bestaat, heeft de fotografie een stormachtige ontwikkeling meegemaakt. Door de digitale ontdekking lijkt fotografie het medium van de onbegrensde wereld. Dat is natuurlijk goed nieuws voor de kunstenaar. De andere kant van de ontwikkeling is dat fotografie bereikbaar is geworden voor iedereen, fotograaf of niet. Dat is slecht nieuws voor de fotograaf, maar goed nieuws voor de kunstenaar.

Fotografie wordt nu heel breed binnen de kunstwereld gebruikt. Autonoom, door de foto's, liefst nog analoog, als middel om ideeën even te laten zien, al dan niet gefotostoot, als schetsmedium, als middel om verslag te leggen, om maar een paar dingen te noemen. Je kunt eigenlijk wel verdedigen dat vandaag de dag het fototoestel in het basispakket zit van elke kunstenaar, of die nu schildert, danst, projecten doet, of wat dan ook. We leven in een beeld-maatschappij en de fotografie - en film - is daarvan de oorzaak. In deze CUNST komen de verschillende vormen en uitingen van fotografie in beeld en aan het woord.

Tot de volgende maand!
Hein Walter

Het maandelijks tijdschrift CUNST wordt gemaakt door de Kunstenaars Vereniging Flevoland.
www.flevokunst.nl

Wilt u CUNST maandelijks in uw mailbox ontvangen?
Stuur een mail naar heinwalter@tiscali.nl.
Gebruik dit adres ook voor kopij of vragen.
Bellen kan ook: 06 51924882

Inhoud

pag 2	Siemen Bolhuis
pag 7	Ingrid Slaa
pag 12	Isabel Firvida
pag 17	BG Biënnale
pag 19	Tour of Art - inschrijving
pag 21	Else van Luin
pag 29	Dit is mijn leven. Was getekend
pag 31	Leven met Alzheimer (3)
pag 33	Walther Vlaanderen
pag 39	Carolus Limonard
pag 41	Geert van der Pol
pag 44	Nieuw Verleden
pag 49	Aleksander Willemse
pag 57	Joke Ziekenoppasser
pag 61	Andreas Goewie
pag 65	De kracht van een foto
pag 66	Van Binnen naar Buiten
pag 68	Kleine Kunsthandel
pag 70	CUNST terug- en vooruitblik
pag 71	Tips
pag 72	Adressen

Over fotografie

Door Siemen Bolhuis

Fotografie gebruik ik, binnen mijn kunstenaar zijn, op drie heel verschillende manieren.

Als informatiebron.

Bij het boetseren van een portret poseert het model daar zelf voor. Die sessies zijn belangrijk om goed contact te krijgen met de persoon. Toch kan het model de tientallen uren die het boetseren neemt niet steeds poseren. Vanuit alle mogelijke hoeken gemaakte foto's zijn dan een uitkomst.

Foto's hebben voor mij ook het voordeel dat ik er al kijkend als het ware in kan verdwijnen door er heel lang geconcentreerd naar te kijken. Dat geeft me dan vaak informatie over die persoon die ik in de interactie in 'real life' niet heb opgepikt. Dat kan bijvoorbeeld een karaktertrek zijn of een speciale houding.

Dit sterke contact maken met een foto is speciaal belangrijk bij het boetseren van een postuum portret. De beschikbare foto's zijn dan niet door mij gemaakt en vaak is het beschikbare materiaal

aan de magere kant. Dan wordt inleving via de foto essentieel. Het bijzondere is dan dat ook deze zogenaamd beperkte manier van werken tot een sterke verbinding met die mens op de foto kan leiden. Ook al is die persoon al lang dood.

Een variatie hierop is wanneer ik een beeld ontwerp voor een bepaalde omgeving. Dan wil ter plaatse de omgeving op me in laten werken. Later op het atelier omring ik me dan met door mij gemaakte foto's van de plek om de ervaring die ik daar had in mij levend te houden.

Als presentatie materiaal.

De beelden die ik maak zijn meestal bedoeld voor een speciale opdracht. Het beeld is daarna dan niet meer bij mij op het atelier.

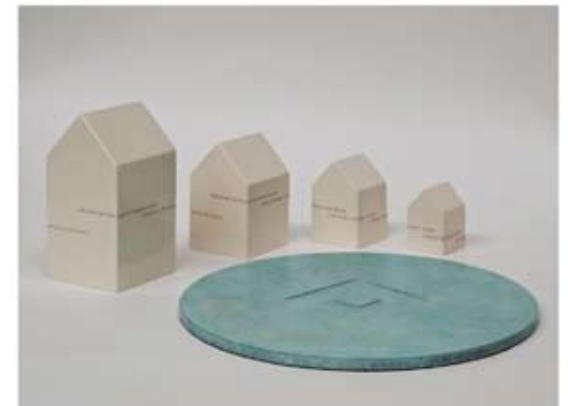
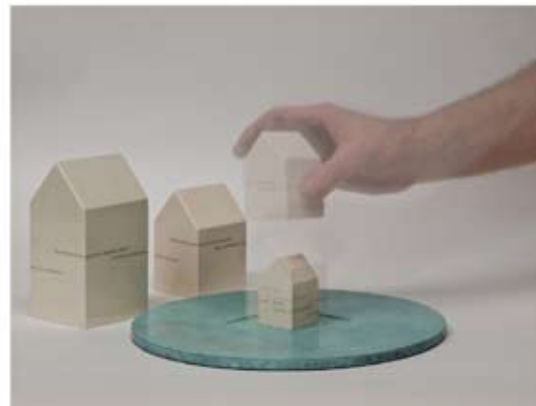
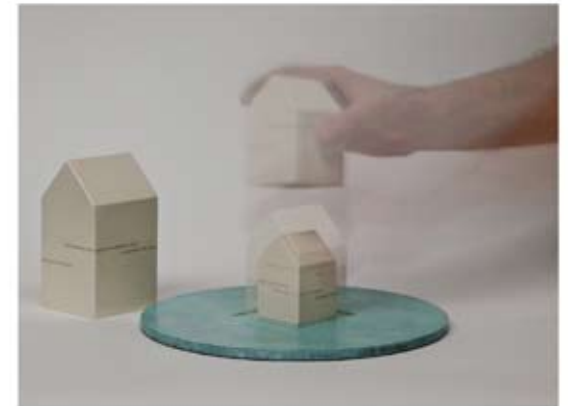
Pomum Granny | Dronten | Epoxy | hoogte 1.80 m

Nieuwe potentiële opdrachtgevers zoeken zekerheid dat ze zullen krijgen wat ze willen en liefst nog wat meer. Natuurlijk ben ik er zelf om het juiste contact te maken met die persoon of dat bedrijf en dat gewenste vertrouwen te geven maar dat is niet genoeg. Goede fotopresentaties van gerealiseerd werk moeten mijn verhaal helemaal kunnen aanvullen.

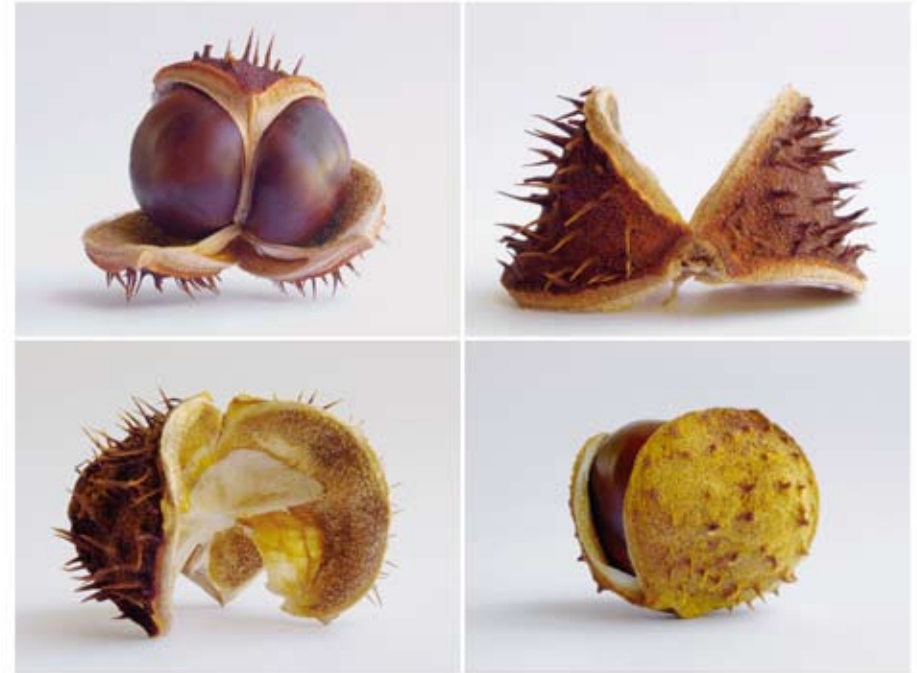
Voor mij is het daarom belangrijk dat ik zelf mijn werk fotografeer. Daar besteed ik veel tijd aan. Op het atelier hangen grote foto's van werk. Op mijn site is natuurlijk veel meer te zien. Daar moet de plaatjes het werk, samen met wat tekst, alleen doen.

Neergroeiën / Trinitas Gymnasium Almere / Brons / Hoogte 1,6 meter

Bij sommige grote lang lopende opdrachten maak ik een 'making of' van foto's en tekst voor op de website of als boek. Dat geeft inzicht in het arbeidsintensieve proces van het maken van een beeld. Voorbeelden hiervan op mijn site zijn het beeld 'Voortvarend' voor Almere Stad en het beeld 'Neergroeien'. De 'making of' hiervan staat op een aparte site. www.neergroeien.nl.

Als zelfstandig medium:

Beeldhouwen is een tijdrovende bezigheid met al z'n charme en spanning die daar ook bij hoort.

Fotograferen ervaar ik als een ontspannen tegenhanger waar het creatieve proces zich in korte tijd ontrolt. Beiden heb ik nodig.

www.simenbolhuis.nl

Het proces

Door Ingrid Slaa

Het maken van foto's is een belangrijk onderdeel van mijn kunstenaarschap. Soms vormen de foto's het uiteindelijke kunstwerk, maar vaker nog gebruik ik foto's als hulpmiddel.

Als kunstenaar ben ik niet het meest met het eindresultaat bezig, maar vooral met het ontstaans- en maakproces.

Ik maak daarom veel foto's tijdens het ontwikkelen van het idee en tijdens het maken van het uiteindelijke beeld.

De foto's in het eerste deel van het proces helpen mij om het idee uit te werken, scherp te krijgen. Het vastleggen van het maakproces doe ik om me te focussen op het proces en om waar nodig bij te sturen naar aanleiding van wat ik op de foto's zie.

www.ingridslaa.nl

Water-Land - beeld voor Natuurkunstpark 2015

Foto 2: de inspiratie

Foto 1, 3, 4, 5: het proces

Foto 6: het eindresultaat

Cocon
beeld voor Natuurkunstpark 2013

Foto 1: de inspiratie

Foto 2: de zoektocht

Foto 3,4: het proces

Foto 5: het eindresultaat

Even omschakelen

Door Isabel Firvida

Tijdens mijn laatste studiejaar op de Kunstacademie(2004) kreeg ik van de docenten het advies over te stappen naar de afdeling Fotografie. De spanning die ik toen in mijn fotocollages creëerde, moest ik in één enkel beeld zien te bereiken.

Het verzoek van de Vrije Richting om over te stappen werd niet ingewilligd door de Afdeling Fotografie; ik moest immers binnen 7 maanden gaan afstuderen.

En dus besloot ik over te stappen van kleinbeeld- naar een middelgroot formaat camera.

Kleinbeeld (35mm filmrol)

Middelgroot (120 spoel filmrol)

Het was even omschakelen maar beetje bij beetje groeide mijn

enthousiasme en kon ik afstuderen met het doorlopend project “Memory Lane/ Pasillo del Recuerdo”.

Om een beetje een inzicht te geven hoe ik werk, neem ik je met mij mee op reis.....

Mijn jeugd heb ik op het Galicische platteland doorgebracht;

echter mijn ontwikkeling naar volwassenheid heb ik in Nederland doorgemaakt. De meeste geëmigreerde mensen die nu nog elders wonen, binnen of buiten Spanje, brengen hun zomervakantie door op hun geliefde geboortegrond. Familie en de traditionele dorpsfeesten zijn de bindende factor. Ook voor mij. Voor even bloeien de dorpen helemaal op. In de zomer van 2004 besepte ik dat ik de jeugd niet meer kende; ik moest aan hun gezichten raden van wie ze kind waren.

Eind augustus keerde de allesoverheersende stilte, die mij telkens weer overweldigt, terug. Slechts vertrouwde gezichten bleven achter. De zomer was voorbij. Ik kon niet anders dan denken: dit is mijn thuis, mijn plek, mijn mensen, maar ik kan er niet meer leven.

Spijtig genoeg is migreren een realiteit die vandaag de dag miljoenen mensen delen en dagelijks moeten trotseren. Dit was een belangrijk gegeven. In combinatie met het enige familieportret dat ik heb; een fotootje (uit 1971) met daarop mijn moeder en haar vier kinderen, waarin letterlijk het hoofd van mijn vader getoucheerd is, vormde mijn uitgangspunt voor het volgende project.

Terug in Nederland begon ik aan een “Master opleiding Documentaire Fotografie” in Breda.

In dat jaar zou ik voor het eerst moeder worden. Met die wetenschap kwamen een hoop emoties los over mijn eigen identiteit. De wereld waarin mijn kinderen zouden opgroeien zou heel anders zijn dan de wereld waarin ik mijn jeugd had doorgebracht.

Ook dit gegeven liet me niet los.

Aan de hand van historisch en eigen beeldmateriaal van drie geëmigreerde gezinnen tijdens de migratiestroming van de jaren 60 en 70 uit Galicië (naar Duitsland, Zwitserland en Nederland), richtte ik me op de beeldvorming en beleving van de gevolgen van hun migratie. Wat was hun situatie anno 2005? Hoe keken zij terug op hun leven in het buitenland en de beslissingen die ze toen hebben genomen om in 1e instantie uit eigen land te vertrekken, om vervolgens voorgoed terug te keren? Het resultaat van dit onderzoek is tentoongesteld in “The Past in the Present” in TENT Rotterdam.

Kort daarna werd mijn oudste dochter geboren. Dit bracht nieuwe inzichten met zich mee.

In de loop der jaren ben ik me steeds meer bevoorrecht gaan voelen door die twee werelden te mogen ervaren. Mijn herinneringen aan mijn bestaan dáár zijn overweldigend. Nu des te meer omdat de omgeving zoals ik deze kende een transformatie heeft ondergaan.

In de jaren daarvoor had een ruilverkaveling plaatsgevonden. Oeroude paden en ommuringen die als ankerpunten dienden voor de dorpsbewoners zijn grotendeels verdwenen. Aanvankelijk kon ik me niet meer oriënteren in de landschappen die mij mijn hele leven hadden begeleid. Er werd minder zorgvuldig omgegaan met de natuur. De jaarlijks terugkerende bosbranden waarbij duizenden hectaren land afbranden, getuigden daarvan. Dit met alle gevolgen van dien voor het landschap en de instandhouding van een oeroud beroep en manier van leven.

In 2006 pakte ik de “Documentaire Fotografie” weer op. Zonder een duidelijk idee te hebben wat ik precies wilde fotograferen, keerde ik telkens weer terug in de verschillende seizoenen naar mijn geboortestreek. Ik wist alleen dat ik dáár wilde fotograferen. Zoveel mogelijk vastleggen.

De drastische veranderingen die in en rondom mijn geboortedorp in de afgelopen decennia hadden plaatsgevonden, hadden

blijvende gevolgen.

Ik besloot uit te zoeken wat de oorzaken waren die hieraan ten grondslag lagen.

Vastberaden begon ik een boek te maken. Het persoonlijke, intieme karakter van dit project zou in deze presentatievorm heel mooi gehandhaafd blijven. Het moest gaan over mijn herinneringen en het verlangen vast te houden aan een bestaan zoals ik het kende vóór mijn vertrek, een bestaan dat nu verloren dreigde te gaan. Met dit boek neem ik de kijker mee op reis, laat mijn dorp en de omgeving zien en vertel daarbij mijn kijk op het bestaan van het plattelandleven en de gevolgen die de arbeidsmigratie uit de jaren zestig en zeventig gehad heeft op dat gebied.

Ik heb gekozen voor twee categorieën beelden: landschappen en interieurs.

Alle landschappen hebben één ding gemeen; ze zijn allen in meer of mindere mate verbrand; bomen en struiken verkoold. Hoewel

deze landschappen aangetast zijn, dragen sommige hoop in zich; andere symboliseren meer een naderende afscheid.

De interieurs, hoe sober ze ook zijn, zijn bedolven onder sporen en levensverhalen.

Oude en meer hedendaagse interieurs komen er in voor, de aanwezigheid van bepaalde voorwerpen geeft het een en ander prijs.

Sommige vertellen generaties lange geschiedenissen.

Daarbij heb ik brievenwisselingen toegevoegd. Deze zie ik als een tijdloos document die de kwetsbaarheid van wat migratie betekent duidelijk maakt.

Deze brieffragmenten kunnen dienen als derde laag in mijn verhaal.

De emotionele verhaallijn die de beelden in het boek bijeenhoudt.

Met de voorkant van het boek, die de strekking van het verhaal weergeeft, nodig ik de toeschouwer uit met mij mee op reis te gaan en zichzelf in die landschappelijke stilte te onderdompelen. Pagina voor pagina wordt de reis voortgezet, landschappen worden zwaarder, interieurs somberder, verlaten . . . tot je bij het laatste foto belandt waar een radio aan de muur staat, de stekker uit het contact, de deur op een kiertje . . .

In 2007 ronde ik mijn “Master Documentaire Fotografie” af met dit project. Naast het boek getiteld: Frente al Silencio/Facing Silence” bestaat dit project uit een videofilm van ruim vijf minuten waarop

een aantal dorpsbewoners in gesprek zijn met elkaar. De ruilverkaveling is bijna afgerond. Voor bijna niemand is dit een proces dat naar tevredenheid is verlopen.

Niet alle veranderingen betekenen vooruitgang. Afscheid moeten nemen van iets dat generaties lang in de familie heeft gezeten, gaat altijd met pijn gepaard.

Hoewel dit project over een specifiek gebied gaat, gaat het mij om het universele verhaal die voor plattelandsgemeenschappen in veel kwetsbare gebieden geldt.

Ik zie het als een collectief portret van een boerengemeenschap die als document dient van hoe het leven op het platteland anno 2007 ervoor stond.

Een universeel thema met een tijdloos en maatschappelijk karakter.

Een jaar later werd ik benaderd door de curatoren van BredaPhoto 2008. Het thema was Heimat Hotel. Dit sloot aan met waar ik mee bezig was. Opnieuw reisde ik meerdere malen naar Galicië. Met gevoelens van verlies, weemoed en nostalgie richtte ik dit keer mijn camera op de mensen die zijn achtergebleven. Als geëmigreerde dochter van een arbeidsmigrant blik ik met "Landscape of Life" terug op de geschiedenis en de samenleving die mij groot heeft gebracht. Door ze in hun directe omgeving centraal te plaatsen, verbeeld ik de essentie van hun manier van leven.

Nú sta ik opnieuw midden in een overstapmoment; dit keer van analoog naar digitaal....een compleet nieuw wereld gaat voor mij open (eens een laatbloeiër, altijd.....), weer even omschakelen.... niet dat ik afscheid ga nemen van het analoog fotograferen want wat je lief hebt, blijf je koesteren. Ik zie het meer als een aanvulling; een uitdaging tot nieuwe inzichten.

"Growing Pains"work in progress

In de jaren die volgden ben ik alleen maar analoog blijven fotograferen....

www.isabelfirvida.nl (under construction) |

EXPOSITIE IN BG 22 24 - BG-Biënnale - Almere

Aankondiging

Vanaf 1 Maart is er een heel speciaal project te bewonderen op 5 prominente en bijzondere plekken door heel Almere.

BG-Biënnale, Kunstenaars van over de wereld in Almere

BG-22-24 organiseert een BG-Biënnale en heeft hiervoor vijf buitenlandse kunstenaars uitgenodigd om nieuw werk te maken. De geselecteerde kunstenaars zijn *Jelandi Bomani* uit Ghana, *Anne Strømmer* uit Noorwegen, *Elina Entzler* uit Oostenrijk, *Alim al Barad* uit Syrië en *Ron Setford* uit de Verenigde Staten.

Geïnspireerd door Holland

De kunstenaars hebben zich laten inspireren door datgene wat ze in Almere en/of Nederland is opgevallen. De uiteenlopende werken van sculpturen, installaties tot schilderijen zijn de hele maand maart 2016 te zien op vijf verschillende locaties in Almere. Vanuit BG-22-24 zijn vijf Almeerse kunstenaars aangesteld om de buitenlandse kunstenaars te begeleiden tijdens het voortraject, maken en exposeren van hun werk. Dat zijn Erik Fakkeldij, Wanda

van Koningsveld, Mira Ticheler, Sietse van der Wal en Mannie Krak.

1 - Jolandi Bomani (Hohoe, Ghana - 1986) heeft werk hangen in: *Het Flevoziekenhuis. (Hospitaalweg 1)*

Jelandi Bomani is een Ghanese kunst- schilder; hij werd geboren in Hohoe, Ghana. Hij groeide op in een voor Afrikaanse begrippen klein gezin en was de oudste van drie kinderen. Zijn vader was automonteur en zijn moeder werkte op het land. Jelandi ging naar de kunstacademie van Kumasi, waar zijn voorliefde voor stillevens met o.a. vissen, uit de gouden eeuw onstond en werd hij bekend met oude nederlandse meesters als Jacob Gillig.

2 - Anne Strømmer (Odda, Noorwegen - 1983) heeft werk geplaatst in: *Het KAF (Kunstlinie Almere Flevoland (voorheen Schouwburg Almere, Esplanade 10)*

Anne is geboren in het afgelegen bergplaatsje Skei dat ligt in een dal tussen de hoge bergen en uitkijkt over een bergmeer.

Op 18 jarige leeftijd heeft zij met twee vrienden een jaar gereisd door zuid Amerika. Bij terugkomst heeft ze een half jaar de tijd genomen om te besluiten wat ze ging doen en is toen naar de Academy of Art and Design in Bergen gegaan. Hier heeft ze haar indrukken die ze had opgedaan bij haar reis en haar Noorse achtergrond verwerkt in haar kunstwerken. Na vier jaar in Bergen te wonen, is ze naar de kunstacademie in Trondheim gegaan voor haar Master. Na haar afstuderen is ze weer gaan reizen. Nu voor tweeënhalf jaar, in haar eentje de wereld over. Met het doel om in elk land waar ze kwam te exposeren met haar project 'all over the place'. Nu woont ze in het rustige plaatsje Odda. Vanuit haar atelier bereist ze met haar werk de hele wereld.

3 - Alim al Barad (Damascus, Syrië -1986) heeft werk geplaatst in: *Hard Bitten & the Others* (Schutterstraat 46).

Studeerde in 2009 af als klassiek pianist aan het conservatorium van Damascus. Hoewel hij naar eigen zeggen een voor Syrische begrippen "zorgeloos westers bestaan" leidde en zich "niet met politieke zaken inliet", lieten de onlusten in de regio ook bij hem zijn sporen na. Na een bezoek aan een populaire studentenwijk in Damascus werd hij overvallen door een bombardement, waarbij al Barad een gescheurd trommelvlies opliep. Barad is naar Duitsland geëmigreerd, waar hij zich met behulp van de Hochschule für Bildende Künste Dresden toelegde op de beeldende kunst. Alim verwerkt delen van muziekinstrumenten in abstracte objecten

waarbij ritme en richting afwisselend vrijheid of vernietiging symboliseren.

4 - Elina Entzler (Bürserberg, Oostenrijk -1977) heeft werk hangen in: *Café op 2* (Stadhuisplein 2).

Elina Entzler maakt aquarel schilderijen en is gegrepen door het spel van water en kleuren. Voor de BG-Biënnale heeft Elina zich laten inspireren door de veelzijdigheid van het Nederlandse landschap. Tijdens haar vroege ochtendwandelingen vangt ze de rust, die ze in haar aquarellen voelbaar wil maken. Al schilderend ontstaan er mooie vormen, veelal naar voorbeelden uit de natuur en maakt ze gebruik van heldere/expressieve kleuren.

5 - Ron Setford (Chigago, Verenigde Staten -1976) heeft werk geplaatst in: *Bibliotheek Almere Haven in Corrosia* (Markt 41)

Tijdens zijn opleiding maakte Ron voornamelijk keramiek werk. Na een tussenstap met papierklei werkt hij nu veelal met Papier-Mâché. Een materiaal dat hij op grove manier boetseert waarbij de rauwheid van het materiaal nog te zien is, net als de rauwheid van de onderwerpen. Hij liet zich in Almere inspireren door alle nieuwsberichten die hij tegenkwam. En maakt speciaal voor deze expo werk in het thema van de vluchtelingen en alle verhalen die hij erover leest in Nederland.

Meer informatie op www.bg-22-24.nl (Foto's in de volgende CUNST)

TOUR OF ART Flevoland - Lelystad

Inschrijving

TOUR OF ART Flevoland is de voortzetting van Atelierroute Lelystad, in de nieuwe, Flevolandbrede opzet, waar in 2015 mee is gestart. De nieuwe opzet, waarbij kunstenaars uit heel Flevoland meededen i.p.v. alleen uit Lelystad, en waarbij meerdere kunstenaars per locatie deelnamen, blijkt zeer te zijn gewaardeerd door deelnemers en bezoekers. Voor de organisatie, Stichting Culturele, was dit de aanleiding om te besluiten op deze voet verder te gaan, en het evenement een nieuwe naam te geven, die de nieuwe opzet beter weergeeft: TOUR OF ART Flevoland. In 'Tour of Art Flevoland', betekent 'tour' naast route ook rondgang.

De TOUR OF ART Flevoland biedt bezoekers dus een rondgang langs Flevolandse kunst.

De naam Atelierroute Lelystad dekt de lading niet meer. Het is geen echte 'atelierroute' meer, omdat er steeds meer andersoortige locaties gebruikt worden; en de term Lelystad is eruit gehaald, omdat het veel belangrijker is aan te geven dat het om Flevolandse kunst gaat. Het evenement blijft overigens wel in Lelystad

plaatsvinden. Er zijn mooie locaties beschikbaar om ook kunstenaars van binnen en buiten Lelystad een goede plek te kunnen bieden.

De inschrijving voor de 1e TOUR OF ART Flevoland, die plaatsvindt op zaterdag en zondag 1 en 2 oktober, is inmiddels gestart. Veel Flevolandse kunstenaars hebben via de mail de uitnodiging ontvangen om in te schrijven. Maar ook Flevolandse beeldend kunstenaars, die geen bericht hebben ontvangen, worden van harte uitgenodigd om in te schrijven!

De inschrijving loopt al heel goed. Het aantal inschrijvingen van binnen en buiten Lelystad gaat op dit moment heel erg gelijk op, en het zou heel mooi zijn als dat zo zou blijven. Het zou ook heel mooi zijn als we nog meer KVF'ers zouden mogen begroeten als deelnemer.

Ben je een Flevolandse beeldend kunstenaar en heb je interesse om in te schrijven? Kijk dan op de website van Tour of Art Flevo-

land, (op dit moment nog steeds) www.atelierroutelelystad.eu,
voor de deelnemersvoorwaarden en het inschrijfformulier.
Inschrijving is mogelijk tot uiterlijk 4 maart.

We zien je inschrijving graag tegemoet!

Erna Koelman

Voorzitter Stichting Culturale

Deelnemerslocatie Van Campen Industries (deelnemers: Marianne Alting Brooijmans, Marion Snijders Voormolen en Tiny de Bruin)

Deelnemerslocatie de Zorgboerderij Groei-end (deelnemers: cliënten van de zorgboerderij, Camille van Os, Gô Florès en Ruud & Gerrie Snakenborg)

Deelnemerslocatie Henny van Zanten (deelnemers: Henny van Zanten en Gré Dubbeldam)

Fotografie in handgedrukte prenten

Door Else van Luin

Van oudsher zijn grafische technieken ontwikkeld om afbeeldingen te kunnen reproduceren en in min of meer grote oplagen te kunnen verspreiden. Het begrip ‘afbeeldingen’ kun je ruim nemen, ook letters en teksten werden aanvankelijk in spiegelbeeld uit hout gesneden om te kunnen worden gedrukt. Achtereenvolgens zijn sinds de 14e eeuw in Europa de houtdruktechniek, de gravure techniek (rond 1500), het etsen (vanaf begin 16e eeuw) en in de 18e eeuw de steendruktechniek (lithografie) ontstaan. Dit zijn technieken waarmee men steeds grotere oplagen kon drukken, waardoor het drukproces op zich relatief goedkoper werd en daardoor voor meer mensen de gedrukte informatie en afbeeldingen beschikbaar kwamen.

Naast deze ‘industriële’ ontwikkelingen zijn er altijd kunstenaars geweest die de authentieke schoonheid van de gedrukte prenten zijn blijven uitbuiten. Daarbij ging het nu juist niet om zo groot mogelijke oplagen te drukken, maar om in de afbeelding iets meer te vertellen dan in strikte zin wordt weergegeven. Daartoe was het

tot voor kort absoluut noodzakelijk om goed te kunnen tekenen. Immers, alleen zo kon iets waarheidsgetrouw worden weergegeven of juist niet als daarvoor was gekozen.

Met de komst van betaalbare computers en dito printers werd niet alleen de belangstelling voor informatie-uitwisseling, waaronder foto's, enorm vergroot. Samen met de nieuwe mogelijkheden die met name de digitale fotografie is gaan bieden en het feit dat intussen in ieder huishouden minstens één laptop met ongekennde mogelijkheden te vinden is, is de papieren informatie-uitwisseling in een heel ander licht komen te staan.

Dat heeft zijn weerslag op de huidige beeldende kunst. Over de hele wereld zijn mensen bezig om nieuwe toepassingen te vinden. En verbreedt tegelijkertijd de smaak van het kunstminnende publiek. Denk aan het afdrukken van foto's op schilderslinnen om de schijn te wekken van een ‘echt’ schilderij. Of de vraag die ik kreeg naar aanleiding van het door mij geschilderde portret van Ab voor

op zijn rouwkaart: welke optie van Photoshop ik had gebruikt. 'Echt' en 'nep' gaan door elkaar lopen en vallen niet meer binnen scherpe kaders te duiden.

De grafische kunsten (hout- en lino-snedes, etsen, litho's) die vooral bekend zijn als 'iets van vroeger', zelfs als 'stoffig' en 'ge-dateerd' worden weggezet, beleven een opleving. Enerzijds juist omdat de digitale mogelijkheden onbegrensd zijn en simpelweg de absolute noodzaak om goed te kunnen tekenen deels gaat wegvallen. Anderzijds omdat er vooral jonge kunstenaars aan het opstaan zijn tegen het 'gelikte' van de computerkunst. Hoe mooi laserprinters ook kunnen afdrukken en ondanks alle experimenten met kleurtoners met de pigmenten van de kunstschilderverven, op de ene of andere manier blijft letterlijk de verdieping achterwege op de afdruk. Het reliëf ontbreekt. Er gaat nu eenmaal niets boven de authentieke schoonheid van lijnolie-gedragen inkt op papier wat uit katoenvezels bestaat. Juist daarin zijn er nieuwe mogelijkheden ontstaan om foto's rechtstreeks over te zetten op zinken of koperen platen die kunnen worden geëtsd. Dit betekent dat je daarna deze platen 'gewoon' kunt afdrukken alsof het een met de hand getekende ets betreft.

Etstechniek en fotopolymeertechniek

Deze techniek heet de *fotopolymeertechniek*. Om het over deze techniek te kunnen hebben, zal ik eerst heel kort de etstechniek

uitleggen.

Als je een met de hand getekende ets wilt maken op bijvoorbeeld een plaatje zink, moet je eerst het plaatje aan beide zijden met een zuurbestendige lak afdekken en kun je vervolgens in die lak gaan tekenen. Daar waar het zink afgedekt blijft, zal het zuur in het zuurbad geen contact kunnen maken met het zink en zal er niets mee gebeuren. Daar waar je hebt getekend, heb je de afdeklaag weggekrast, ligt het zink open en daar gaat het zuur wel een chemische reactie mee aan. Het zink wordt die plekken uitgehold, waardoor groeven in de zinkplaat ontstaan. Hoe langer in het zuur, hoe dieper de groeven, hoe meer inkt er in kan, hoe zwarter de afdruk van de lijn, als je met zwarte inkt afdruckt.

Na het zuurbad wordt de rest van de afdeklaag verwijderd en kun je gaan afdrukken. Dit doe je door de hele plaat in te inkten en het overtollige inkt weg te poetsen. Alleen in de groeven blijft de inkt achter en dat is wat je afdruckt. Zie daar je tekening op papier. Je drukt in principe altijd één kleur per plaat.

Wil je nu een foto gaan afdrukken, dan gebruik je een lichtgevoelige folie. De werkvolgorde is vergelijkbaar met die van de traditionele ets: eerst je zinkplaat polijsten en goed ontvetten. Dan in een verduisterde omgeving de fotopolymeerfolie er op plakken. Dit folie is eigenlijk een vlieds dun laagje in water oplosbare, lichtgevoelige gel. Vervolgens kun je je (zwart-witte) foto, die je tevoren hebt gekopieerd op een transparant vel, er op leggen en van boven af belichten. De UV-stralen uit het licht zullen die delen van

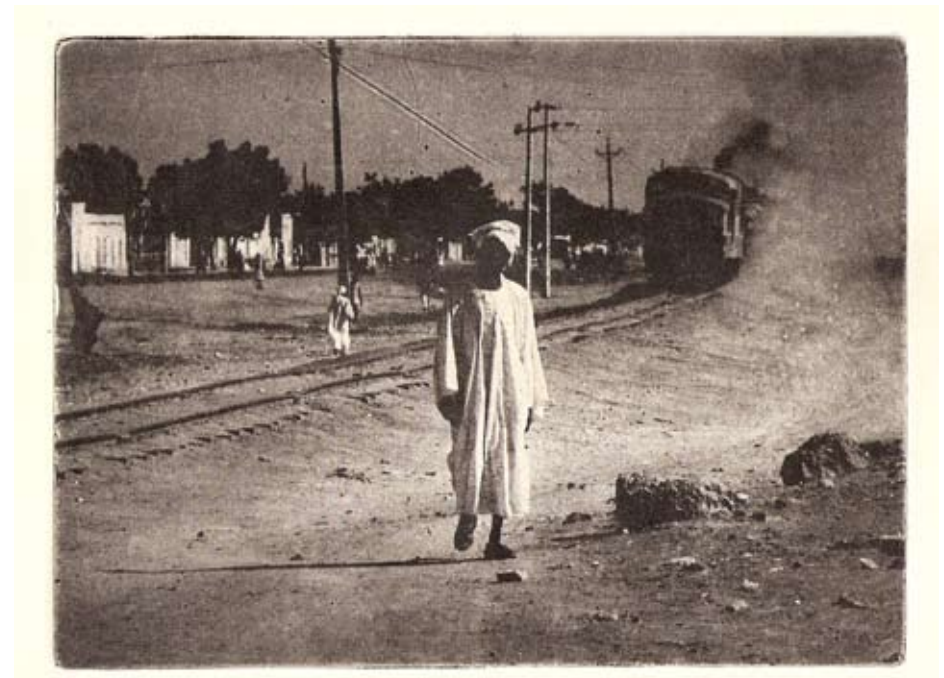
de gel doen uitharden die door de foto worden doorgelaten. De delen onder de zwarte toner van het transparante vel, zullen zacht blijven, want daar heeft het UV-licht de gel niet kunnen bereiken. Deze zachte delen kun je vervolgens met water 'uitspoelen', verwijderen uit de gel-laag. De uitgeharde delen blijven staan.

Op dit punt gekomen, is het stadium van de bewerking van de etsplaat identiek aan die van de handgetekende plaat, voor deze het zuurbad in gaat. In plaats van de gelakte afdeklaag bevindt zich nu een zuurbestendig geworden uitgeharde gel-laag. In plaats van getekende lijnen die het zink weer bloot leggen, zijn er nu uitgespoelde plekken die in de etsplaat plaats moeten gaan bieden aan (zwarte) inkt.

Ook nu gaat de zinkplaat (nadat ook de achterkant van een zuurvrije afdekking is voorzien) het zuurbad in. Maar in tegenstelling tot een getekende ets, waarin je per grijstint het zuur in de plaat korter of langer moet laten inwerken, is nu één zuurbad genoeg. Immers, de grijstonen zijn al via de belichting van de foto overgebracht.

Soorten

Er zijn twee soorten fotopolymeerfolie te koop. De ene is bedoeld voor bovenstaande techniek. De andere soort folie is precies het zelfde, maar veel dikker. Voordeel daarvan is dat alle reliëf in de gel-laag ontstaat en het zuurbad overbodig wordt. Voor mijn eigen gemak heb ik alleen met deze laatste folie gewerkt.

Fotopolymeer is een prachtige techniek, maar o zo kwetsbaar en moeizaam. Kunstenaars als Paula van den Elshout werken alleen daarmee, hebben hun atelier er op ingericht en hebben het 'in hun vingers'. Ik heb dat niet. Er gaat nogal eens wat mis mee. Bijvoorbeeld stofjes die bij het aanbrengen van de folie op de plaat kleven. Hoe harder ik poets, hoe statischer het oppervlak wordt en hoe meer het stof wordt aangetrokken. Of de hechting blijkt onvoldoende: de uitgeharde folielaag brokkelt af. Ook het werken in een verduisterde omgeving vind ik onaangenaam. Technisch mooie resultaten zijn mij eerlijk gezegd alleen maar gelukt in het Grafisch Atelier in Den Haag.

Hema

Ik was eens vol trots met een aantal goed gelukte zinkplaten thuisgekomen. Waarop mijn broodnuchtere echtgenoot mij niet-begrijpend aankeek: "Nou ben je helemaal naar Den Haag geweest om daar niet-scherpe zwart-wit afrukken te maken van foto's die je gewoon bij de Hema veel goedkoper en scherper had kunnen laten afdrukken. Dan had je ze ook nog in kleur gehad!!!"

Hij had een punt. Ik liep namelijk vervolgens aan tegen een heel ander probleem. Ik had foto's genomen die Ab en ik hadden gemaakt tijdens een reis naar Afrika. En had daaruit de mooiste exemplaren geselecteerd, die eigenlijk als compositie al af waren. Daar viel niet meer zo veel aan toe te voegen. Want dat is waar ik

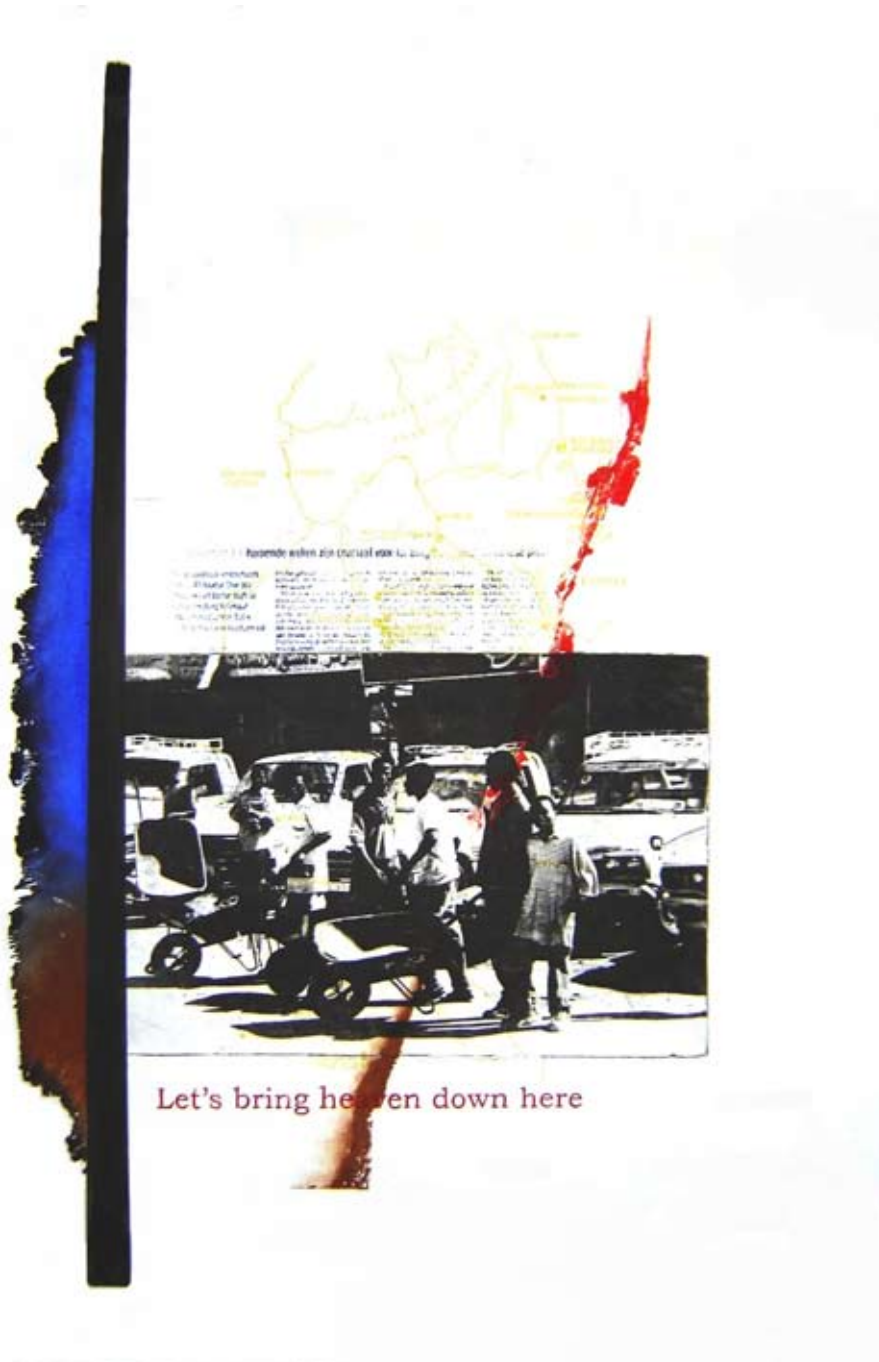
me als kunstenaar toe verplicht voel: ik wil er een indirect verhaal mee gaan vertellen. Het beeld in een andere context plaatsen. Dat lukt niet met elke foto. Als die al alles zeggend is, is daar niets meer verder mee te doen.

Out of the blue

Voorbeeld: op het busstation van Khartoum werden wij bestormd door een groep jongens die zich als kruiers voor onze rugzakken aanboden. Ab gaf al die jongens geld (hij had altijd kleingeld in zijn broekzakken voor straatmuzikanten en bedelaars) en kreeg ze zo ver dat hij ze mocht fotograferen. Deze foto ontroert me nog steeds. In Den Haag kon ik er een technisch prachtige fotopolymeerprent van maken. Maar vervolgens zat ik er mee vast. Het is me nooit gelukt om deze foto in een passende compositie in te passen. Het uiteindelijke resultaat vind ik veel te rommelig. Daarentegen ben ik wel erg blij met het resultaat van 'Out of the blue'. De foto is door middel van fotopolymeer overgezet, net als de foto van Khartoum. De overige beeldelementen zijn gemaakt met verschillende etsplaten.

Lithotechniek

Inmiddels heb ik de fotopolymeertechniek maar gelaten voor wat deze is. Er is namelijk nog een andere techniek beschikbaar gekomen: de lithotechniek vanaf polyesterplaat. De lithotechniek is een vlakdruktechniek, ontstaan in de 19e eeuw. Steendruk is een

Khartoum ets-fotopolymeer Lets bring heaven down here

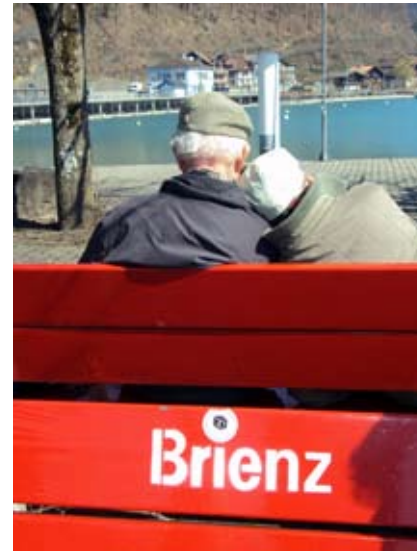
andere naam hiervoor.

Voor het afdrukken van steen heb je een speciale drukpers nodig, een lithopers. Ik heb een etspers, want ik ben opgeleid tot etser. De polyesterplaat is onder een etspers af te drukken, niet op een lithopers. Het is dun kunststof, vergelijkbaar met een transparante sheet. Het oppervlak benadert dat van een geprepareerde steendruksteen. Het drukken ervan is eveneens vergelijkbaar, hoewel een echte steendrukker er zijn neus voor op haalt. Je kunt er met vette litho-tekeninkt op tekenen en aquarelleren, en - last-but-not-least - je kunt er met behulp van laserprinters (digitaal bewerkte) foto's op kopiëren die je vervolgens kunt afdrukken met lijnolie-inkt op etspapier.

De afdruk er van is plat. Ik mis het reliëf van de fotopolymeer-ets. In mijn eigen werk gebruik de lithotechniek daarom als eerste druklaag. Mooi vind ik prenten pas worden als er met bijvoorbeeld de etstechniek meerdere in reliëf gedrukte lagen aan worden toegevoegd.

Een gesprek

Zo had ik ooit eens in het Zwitserse Brienz op een eerste mooie lentedag in maart een stokoud en fragiel ogend stel stiekem van achteren gefotografeerd. Ze zaten zo mooi woordloos op een bankje in het prille zonnetje. Eenmaal thuis las ik het gedicht 'Een Gesprek' van Toon Tellegen, beginnend met de woorden 'Waar zullen we afscheid nemen' en eindigend met 'Zo spraken ze tegen

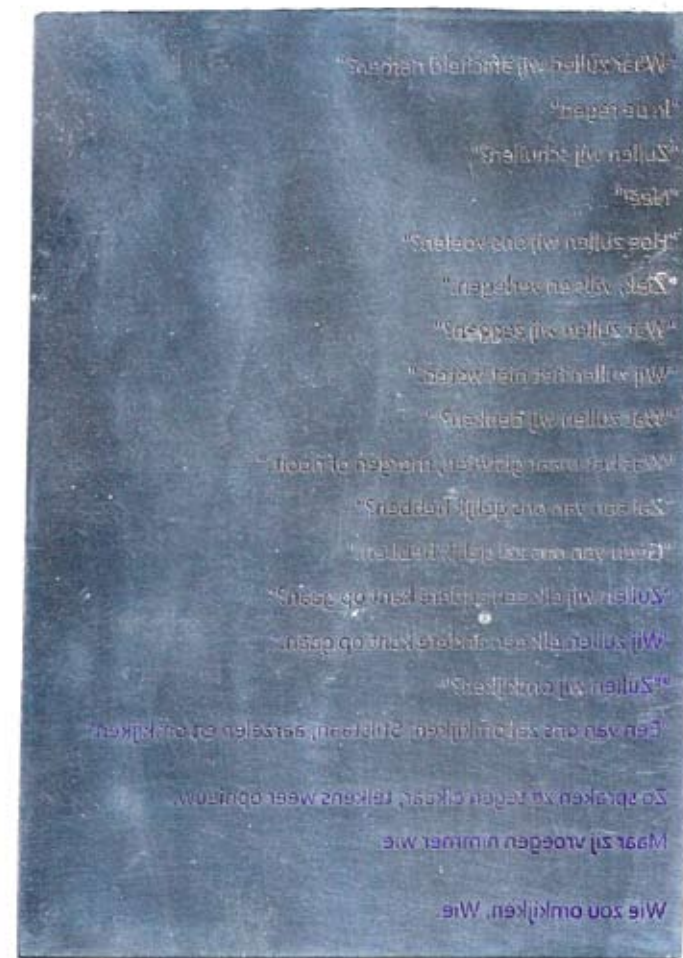
Een gesprek

elkaar, telkens weer opnieuw. Maar zij vroegen nimmer wie. Wie zou omkijken. Wie.'

Het gedicht ontroerde mij en doet dit nog steeds. Ik associeerde dit met de twee oude mensen in Brienz. Mijn foto vind ik op zich te kaal, kil en futloos. De intimiteit van die twee komt er niet in tot zijn recht. Daaraan valt voor de graficus in mij wat toe te voegen. Ik miste een mate van 'geworteld zijn' als tegenhanger tot het in het gedicht besproken komende afscheid. Zo ontstond mijn associatie met een boom, die van krachtig groen naar geel verkleurt met het verstrijken van de tijd. En die het fragiele stel 'omarmt' in de compositie. In zo'n context past een plat gedrukte foto in sepia alsof het verleden er al is, en klopt het geheel met de tekst.

Teksten kun je eveneens heel eenvoudig middels een laserprinter op de polyesterplaat uitprinten en handmatig afdrukken op etspapier. Maar voor de letters van dit gedicht heb ik toch maar weer gekozen voor de handmatige manier van etsen. Dit gedicht is zo subtiel dat er naar mijn idee geen strakke computerletters bijpassen. Juist het imperfecte van het handgekraste schrift en de onregelmatige contouren ervan door het etsen geven aan de letters niet alleen reliëf - en daarmee verdieping -, ook tonen ze letterlijk meer bewogenheid. Taal en emoties horen bij mensen, niet bij computergestuurde perfectie.

Fotografie en digitale mogelijkheden verrijken de grafische kunsten en de mogelijkheden nemen alleen maar toe. Als graficus, reiziger, hartstochtelijk vakantie-fotograaf en liefhebber van poëzie kan ik eindeloos voort. De wereld zal altijd open liggen. Ik kan u, waarde lezer, alleen maar van harte uitnodigen om met mij mee te gaan op mijn ontdekkingsreis.

Een gesprek - zinken etsplaat

Zorgkunst: *Dit is mijn leven. Was getekend*

Zorgcentrum Polderburen. Schitewilgsingel 2, Almere.

Opening: 8 maart 16.15 uur

Door Hein Walter

Dat ik als zorgkunstenaars actief ben in Woonzorgcentrum Archipel, dat weten de meeste CUNSTlezers, denk ik wel. Ik heb vaak over Zorgkunst bericht. Inmiddels is mijn werkterrein een stuk groter geworden en ben ik ook niet meer de enige! Het komend jaar gaan we met vijf zorgkunstenaars in alle locaties van Zorggroep projecten doen. In één jaar twintig projecten. We zullen nog vaak van ons laten horen!

Het project *Dit is mijn leven. Was getekend* heb ik gedaan in zorgcentrum Polderburen.

Zorgkunstenaars werken vanuit hun eigen discipline. Ik doe dat vanuit tekenen en poëzie. Het fototoestel is evenwel onmisbaar voor mij als zorgkunstenaar. Om verslag te doen! Om de sfeer weer te geven van de projecten! Om het proces te laten zien.

Ik ben in gesprek gegaan met bewoners van Polderburen die wonen op de afdeling Somatiek. Ik vroeg hen te vertellen over hun leven, over ervaringen en bijzondere herinneringen.

Ik noteerde hun antwoorden. De antwoorden vormen samen

persoonlijke, integere, heldere en indringende teksten.

Ik nam ook papier en tekenspullen mee, zodat er tijdens het praten ook getekend kon worden. Het werden vrije tekeningen. Soms tekenden bewoners elkaar. Kinderen van basisschool (groep 3/4) De Hasselbraam hebben portretten getekend van de bewoners die hebben meegedaan aan dit project.

De tentoonstelling bestaat uit teksten, tekeningen en foto's.

Er is een bundel gemaakt met alle verzamelde gedichten en alle tekeningen: 'Dit is mijn leven, Was getekend'.

De bundel is te bestellen voor € 12,50
bij heinwalter@tiscali.nl.

Grote dank gaat uit naar Bert Groot Roessink.

Bij zijn afscheid als bestuurder van Zorggroep Almere heeft hij als cadeau een bijdrage gevraagd voor de ontwikkeling van Zorgkunst. Met dat geld is dit project gefinancierd.

Polderburen

Centrum voor verpleeghuiszorg

Schietwilgsingel 2, 1326 EN Almere

U bent van harte welkom
bij de feestelijke opening van de tentoonstelling

Dit is mijn leven. Was getekend

Een project van stichting De Zijderups - www.dezijderups.nl

Op dinsdag 8 maart om 16.15 uur
zal Bert Groot Roessink de tentoonstelling openen
en het eerste exemplaar van de bundel
Dit is mijn leven. Was getekend in ontvangst nemen

De tentoonstelling is bezichtigen
van 8 maart t/m 3 juni

Leven met Alzheimer 3

Door Alice Bunt

Dit is het derde deel van een serie die Alice schrijft over de wekelijkse bezoeken aan haar vader. Hij lijdt aan de ziekte van Alzheimer en woont op de beschermde afdeling van een zorgcentrum in Utrecht. De serie is dit jaar maandelijks in CUNST te lezen.

Deel 1 is te lezen op het Blog op www.flevokunst.nl/blogartikel/1215.

De erop volgende delen zijn in CUNST te vinden.

Wanneer ik mijn vaders kamer binnenkom ligt hij te slapen in zijn stoel. Mijn vader heeft twee gemakkelijke stoelen, een actieve stoel en een onactieve stoel. Nu ligt hij languit in zijn onactieve stoel en slaapt. Even doet hij zijn ogen open. “Oh, ben jij het?” “Sliep u?” vraag ik. “Nee, ik ben aan het filosoferen achter mijn dichte ogen.”

Mijn vader is via een crisisopname in het verzorgingstehuis geplaatst. Na het zoveelste misverstand tussen mijn dementerende vader en mijn stiefmoeder heeft mijn oudste zuster aan de noodbel getrokken. Nu leven ze gescheiden, mijn vader en mijn stiefmoeder. Ze hebben het er beide erg moeilijk mee. Want ondanks alle meningsverschillen, misverstanden en het onbegrip over en weer had hun leven samen ook heel veel vredige momenten en kunnen ze eigenlijk niet zonder elkaar.

Ik kijk naar mijn slapende vader, onderuit gezakt, ogen dicht,
mond open, bril in zijn hand en ik weet niet wat ik moet doen.
Zal ik hem wakker maken? Zal ik hem laten slapen? Zonder een
besluit te nemen ga ik op de bank zitten. Op de televisie is een of
ander kinderprogramma aan de gang. Getekende figuurtjes
springen zingend door het beeld. En dan, heel langzaam word ik
ontzettend boos, boos op mijn vader omdat hij daar ligt terwijl ik
op bezoek ben. Boos omdat ik iedere keer die reis moet maken
om bij hem op bezoek te komen. Boos op mijn eigen besluiteloos-
heid. Maar vooral boos omdat ik afscheid moet nemen van deze
man die ooit mijn vader was en ik geen idee heb hoe ik dat moet
doen. Boos omdat het nooit meer wordt zoals het was.
Door een kinderliedje dat de springende figuurtjes zingen schrikt
mijn vader wakker. Onmiddellijk begint hij zijn versie van het liedje
te zingen:

“A-B-C-D-E-F-G

Meester ik ben lid van de NSB

Goed zo mijn jongen van de nieuwe orde

Jij mag burgemeester worden.

A-B-C-D-E-F-G

Meester ik ben lid van de NSB.”

“Dit liedje zongen we op straat, als er een NSBer langs liep, maar
er staat niets verkeerd in, het waren van die speldenprikjes, een
anti NSB-liedje. Is ook nooit iemand voor opgepakt.”

Mijn vader lacht, hij is blij met deze herinnering, blij dat hij deze
weer even opnieuw kan beleven, het liedje, die tijd. Mijn boosheid
maakt plaats voor vertedering en verdriet.

“Kom Pappa,” zeg ik, “dan gaan we beneden lunchen, in het
restaurant. Moet u uw schoenen nog aan?”

Hij kijkt naar beneden, naar zijn slippers.

“Zo’n gedoe, die schoenen, zo kom ik er ook wel.”

Decor, kleding en licht

Door Walther Vlaanderen

Dat Walther Vlaanderen vroeger geschilderd heeft, is te zien in zijn foto's door de kleuren en de composities. Hij schildert nu alleen nog met zijn camera en in plaats van verf gebruikt hij licht. Zijn foto's zijn stille verhalen, verveemdende dromen, illusies, sprookjesbeelden, theatrale sfeerbeelden, halve waarheden, hele toneelstukken. Ze gaan allemaal over relaties, ook al is er praktisch altijd maar één persoon te zien. Die ander kan de kijker zijn, als de gefotografeerde ons aankijkt en de confrontatie aangaat, maar het kan ook zo zijn dat juist het gemis van die ander de kern van het werk is. In die gevallen straalt de foto eenzaamheid uit, of verwachting, soms verlangen.

Walther heeft zijn studio in Steiger 206 in Almere Haven.

Er zijn fotografen die de maatschappij fotograferen, de actualiteit, er zijn fotografen die de natuur in al haar pracht en grootsheid tonen, er zijn anderen die de spanning van relaties tot uitdrukking brengen en er zijn fotografen die de werkelijkheid willen manipuleren. Zo'n fotograaf is Walther. Niet buiten in het

landschap, maar binnen onder kunstlicht, met decors en kleding, in een studio waar het licht en de compositie controleerbaar zijn. Zo vertelt hij verhalen. Gewone mensen verheft hij, hij maakt ze tot karakters in een opera, tot fimsterren in een romantische film, tot figuren in hun eigen bestseller.

www.walthervlaanderen.nl/index.htm

Musée du Peuple | Emblems of Rijks Museum and Rembrandt House (photographs and lyrics)

By Carolus Limonard

When I began taking photographs in museums, I didn't really know why I took them. As a memory aid, a sort of diary, yes. But that didn't apply to all pictures. There was something about those. They intrigued me, although I had no clue why. It felt as if some unknown agent had guided me. What was it trying to say? I sensed that the people I photographed were intimidated. Indirectly. Not by the works they had come to admire, but by the way the works eluded them. They were struggling, affected by something they were unable to grasp.

It took quite a while to realize that every image, every person in it, portrayed an aspect of my own struggle. They were catalysts. If these images were to have any meaning, I would have to find a way to visualize the process I went through. A 17th century water colour (also used in this book) suggested an old literary form: the emblem. An emblem is a poetic image consisting of three basic elements. A motto or caption; a pictura or image; and a subscription or legend. Emblem makers, in the 16-18th century, cleverly

combined disparate images to instill meaning. This inspired me to compose a series of modern emblems. Together, they reflect the predominant theme of the series: the (temporary) loss of splendid companions.

Carolus Limonard (1953) is a photographer and literary translator. As an author he also wrote non-fiction books.

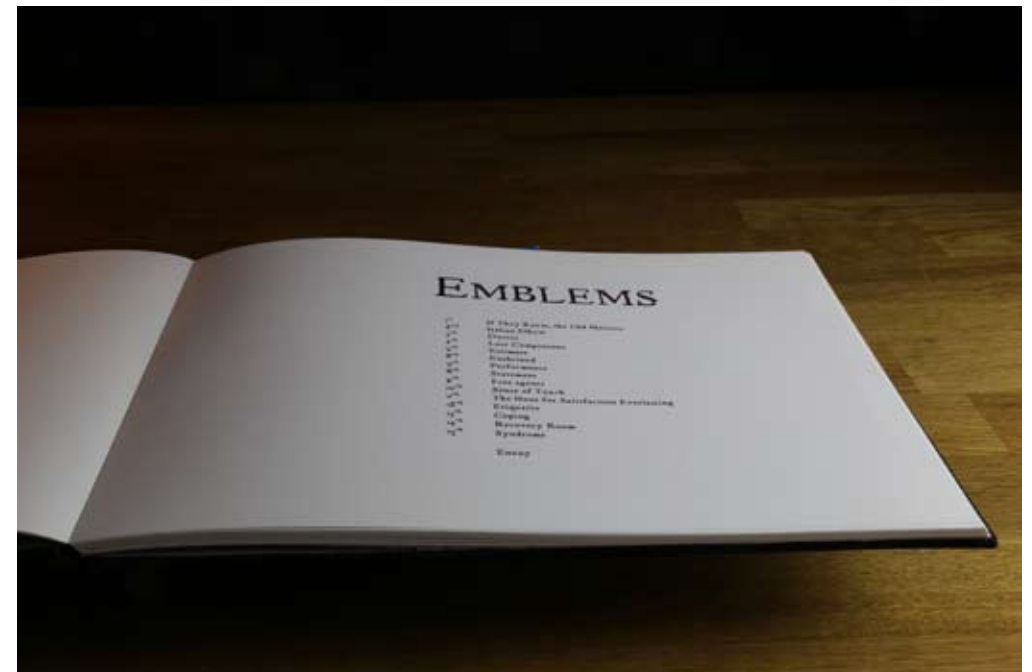
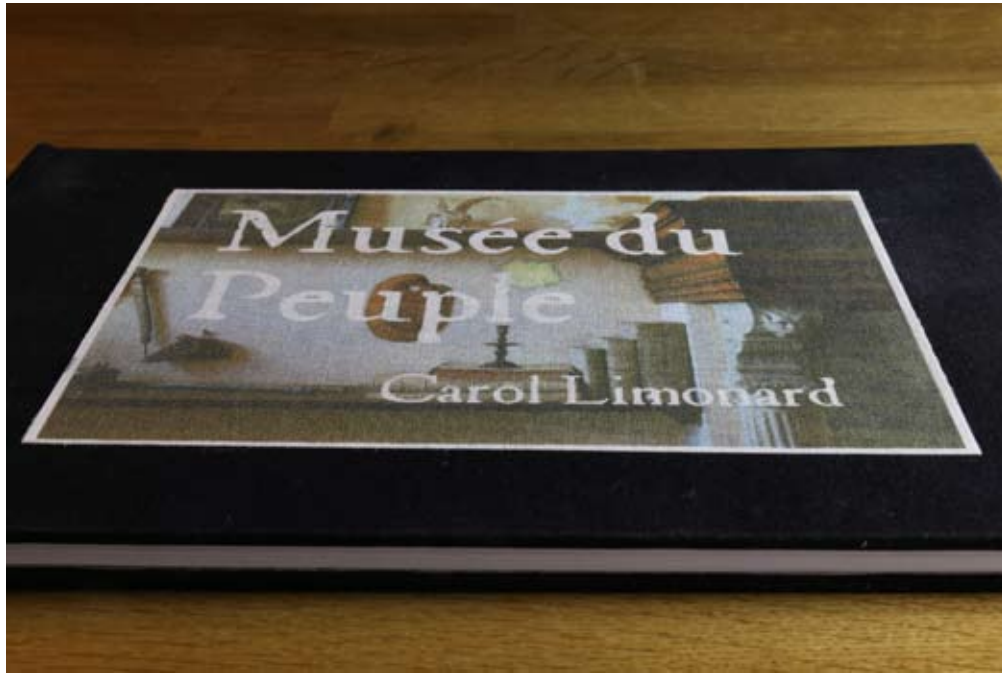
He frequently publishes photo columns on new town Almere.

Over Musée du Peuple

Een ingebonden boek met foto's en lyrische teksten.

De titel van het Engelstalige boek is Musée du Peuple, een verwijzing naar het gedicht 'Musée de Beaux Arts' van W.H. Auden. Het boekje bevat 15 hedendaagse emblemen naar het voorbeeld van de emblema's zoals die in de 16-18e eeuw in bundels verschenen. Het boek zal binnenkort in klein, gedrukt formaat verkrijgbaar zijn via bol.com.

Een uitgebreide versie zal als e-book verschijnen op boenda.nl.

Vrouwen

Door Geert van der Pol

Ik gebruikte fotografie in eerste instantie als compositorische en beeldinformatieve bron...voor tekeningen en schilderijen maar door de vele mogelijkheden die het medium mij bood, ben ik het gaan gebruiken om het poëtische in mijn werk wat anders vorm te geven.

De vrouwen op mijn foto's zijn zodanig in de omgeving geplaatst.. , dat het de emotie van de geportretteerde versterkt.. Door het landschap en de geportretteerde in elkaar te laten vloeien, krijgen beiden 'n andere emotie en lading.

De een versterkt de ander..

KVF - Nieuw Verleden

door Hein Walter

Voor de projecten die we met de KVF ontwikkelen is fotografie ook van groot belang. Meestal vooral voor de publiciteit en de verslaggeving, maar er zijn ook projecten waarbij de fotografie een zelfstandige opdracht is. Bij Nieuw Verleden, bijvoorbeeld.

In 2006 is de Kunstenaars Vereniging Flevoland begonnen met het realiseren van een bijzondere kunstroute, een route langs het lange afstandswandelpad, 'Het Pionierspad'. Elk jaar werden er nieuwe kunstwerken gerealiseerd. In 2013 werden de laatste vijf kunstwerken geplaatst. Wie weet kunnen we er in de toekomst weer mee verder!

Het bijzondere van de kunstroute is, dat de kunstwerken nauwelijks worden beheerd - ze worden min of meer met rust gelaten, overgeleverd aan de krachten van de natuur. De kunstwerken groeien daarmee terug in het verleden, want ze vervallen, raken overwoekerd en lijken ouder dan ze feitelijk zijn. Na verloop van tijd ontstaan er objecten waarvan niet met zekerheid is te zeggen

uit welke tijd ze stammen of wat ze betekenen en waarvoor ze dienen - raadselachtige plaatsen. Sommige zijn al vergaan. Er staan werken in het Knarbos, het Voorsterbos, het Kamperhoekbos en in het Gelderse Hout. We werkten bij dit projecten samen met Het Flevo-landschap, Staatbosbeheer en Natuurmonumenten.

Ieder jaar gaven we een fotograaf de opdracht om alle nieuwe werken in zwart/wit te fotograferen. Die foto's worden ingelijst op 50 x 70 cm. Die groeiende collectie was ook een reizende tentoonstelling die we exposeerden in De Kubus, De Muren van Archipel, de bibliotheek van Zeewolde en Natuurpark Lelystad.

De foto's zijn gemaakt door Witho Worms (2006), Elsa Blaaser (2007), Willem de Wolf (2008), Fred van Welie (2009) en Paul Knoflach (2010), Joke Ziekenoppasser (2011) en Alice Bunt (2013)

In deze Cunst een paar van de foto's.

Op www.nieuwverleden.info staan ze allemaal.

Werk van Marja Timmer
Foto door Witho Worms

Werk van Ninette Koning
Foto door Witho Worms

Werk van Gonny Geurts
Foto door Elsa Blaaser

Werk van Kees Bierman
Foto door Elsa Blaaser

Werk van Merijn Tinga
Foto door Willem de Wolf

Werk van Karin van der Molen
Foto door Fred van Welie

Werk van Rosanne van Klaveren
Foto door Willem de Wolf

Werk van Nout Visser
Foto door Fred van Welie

Werk van Alex Jacobs
Foto door Paul Knoflach

Werk van Burg/Spée
Foto door Paul Knoflach

Werk van Willem Hoogeveen
Foto door Joke Ziekenoppasser

Werk van Frea Lenger
Foto door Alice Bunt

Werk van Michel Bongertman
Foto door Alice Bunt

Werk van Henk de Lange
Foto door Alice Bunt

Werk van Ninette Koning
Foto door Alice Bunt

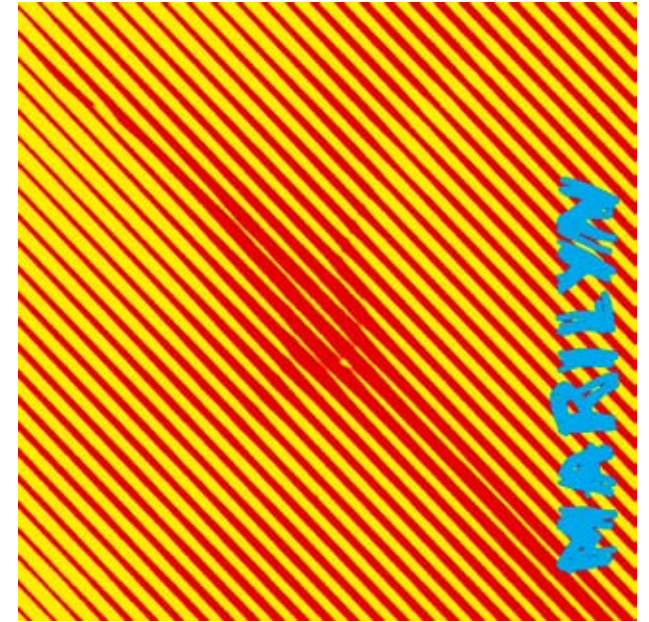
Ik gebruik fotografie als techniek om mijn eindproduct te vervaardigen.

Ik ontwikkel een concept, een idee, een emotie en gebruik fotografie om het idee te visualiseren.

Door Aleksander Willemse

Mijn werk vindt z'n creatieve oorsprong in de reclame. Daar mocht ik al het geloof in de kracht van een supermarkt, de status van een auto en het financiële gewin van een bank aan de man brengen. wat mij betreft is dé reclame-maker dan ook de Michelangelo van de 20ste eeuw; het geloof als het best vermarkte product in de geschiedenis van de mensheid. Met mijn autonome werk 'verkoop' ik een andere kijk op dingen, op het leven. En het is helemaal aan jezelf of je daar voor open staat. Hoewel het niet gericht is op harde sales, is het niet minder commercieel. Mijn werk hoeft niet per se een goed gevoel op te leveren. het is geheel aan jou welke positieve of negatieve emotie je toelaat. Als het maar wel echt wat losmaakt. Het werk is doorgaans uiterst gestileerd en strak vormgegeven. En dat is natuurlijk niet zo gek: je roots als 'mooimaker' kun je nou eenmaal niet verloochenen.

Mijn laatste werk is

Marilyn.

Vervaardigd op pop art achtige wijze met fotografie. Het zijn de foto's van Marilyn die nog niet eerder zijn gepubliceerd.

Als je mijn gedachte erachter wilt weten:

Marilyn was de absolute sexbom van de jaren 50.

In 1962 dood aangetroffen op haar bed.

Ik dacht toen hoe dat zou gaan in een huis met mannen van de FBI en CIA, lijkschouwers en politie.

En de politiefotograaf die de opdracht gaf haar even om te draaien voor de foto's en daar verschillende foto's nog even heeft gemaakt met een extra rolletje voor z'n eigen archief.

Enjoy Life (title inspired by coca cola)

Elke morgen voordat je de deur uit gaat, kijk je gewoon heel even. Laat je het heel rustig op je inwerken en neem je jezelf voor om er vandaag alles uit te halen wat er maximaal uit deze dag gehaald kan worden. Je weet namelijk werkelijk niet hoe het morgen met je gaat.

Met de wilde frisheid van Limoenen

Titel geïnspireerd op Fa douchecrème

A room with a view - Views of the world

Dutch views / french views / norwegian views /
gambian views / caribbean views

Wanneer je alles weghaalt, transformeert het dagelijkse uitzicht opeens tot iets bijzonders. Het venster in je muur lijkt een kunstwerk op zich te worden. Zo verworden de Nederlandse uitzichten tot abstracte werken en herkennen we onder andere wellicht een Mondriaan. Franse uitzichten lijken bijvoorbeeld een wat romantischere stroming kunstwerken op te leveren. Eigenlijk ontdekt iedereen er altijdwel iets in. Views of the world laat zien dat - wat voor ons 'heel gewoon' en 'dagelijkse kost' is - er andersnaar kijken zomaar nieuwe inzichten oplevert.

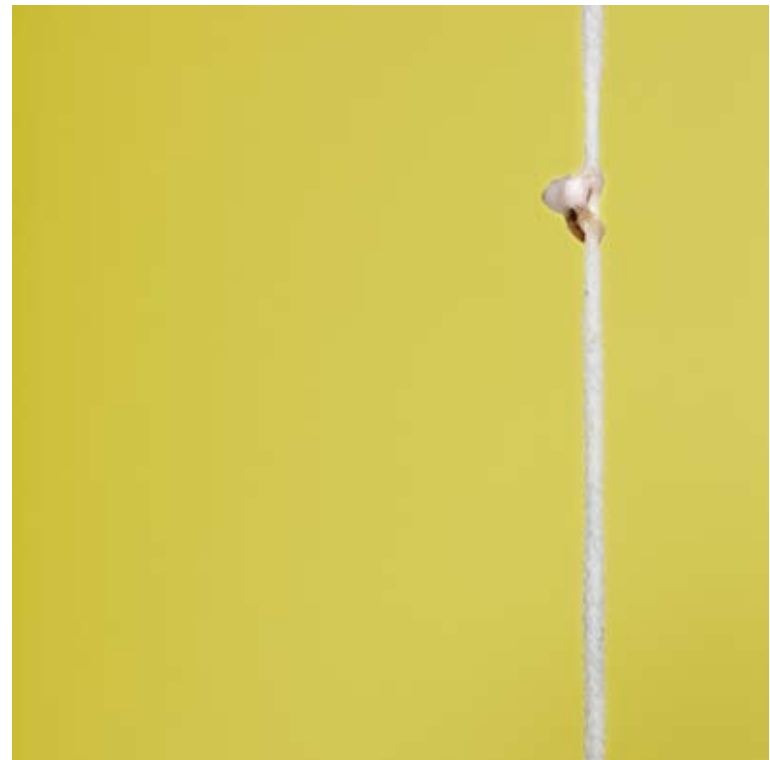
Foodprints

Op het eerste gezicht lijkt het alsof het hier om abstract werk gaat. Wie goed kijkt, ziet dat het juist de werkelijkheid betreft. Het beeld roept bij sommigen 'niet lekkere' gevoelens op. Terwijl we toch allemaal met enige regelmaat van filet american, plakken voorverpakte kaas en leverpastei smullen. Het gaat ook over ons collectieve respect voor eten, over het fabricageproces en de verpakkingwijze van onze hedendaagse kost. Want waarom laat de industrie zulke overduidelijke sporen achter in de natuurlijke producten die ons dagelijks in leven houden?

Euphoria

Wanneer je flinke jeuk in je oor hebt en je poert er met een wattenstaafje in, dan is de beloning groot als je de oorzaak van de jeuk er ook uit vist.

Altijd in beweging

door Joke Ziekenoppasser

In gedachten loop ik een langs een voorbijge wereld.
 Het pad slingert langs grote oerwoudreuzen met mos begroeid, en dan weer langs houten hutjes. Minas, Sumatra.
 Verderop wijkt het pad van het oerwoud af richting een heuvel die helemaal bestaat uit roze, grijze en gele klei.
 Daar is mijn wereld.
 Ik ben er vaak 's morgens even over zessen. Vroeger kan niet, want pas om zes uur wordt het licht, dus even na zessen is het wandeltijd.
 Ik ben niet bang voor de gillende apen hoog in de bomen, maar slangen, schorpioenen en spinnen, daar let ik op.

Ik ga naar mijn zelf uitgegraven huis in de kleiheuvel. Prachtige pasteltinten, mijn eigen wereld, het oerwoud, de potjes met gespaarde veelkleurige zaden, als tuin om me heen, de stilte.

Het zijn de elementen die in mijn beeldend werk altijd een rol hebben gespeeld, ze zijn de basis geworden.
 Als kind heb ik veel buiten Europa gereisd en ben door al die verschillende culturen beïnvloed.
 Op Bali gedanst in een traditioneel kostuum, gelopen op stranden met nog levende schelpjes, kinderen van je eigen leeftijd levend in

grote armoede van nabij meemaken; het leert je al vroeg relativieren.

Het heeft voor mijn beeldend werk betekend dat ik het liefst vogelvlucht perspectief kies, er boven hang...Wat afstand graag, niet de persoonlijk herleidbare emotie en beleving.
 Ik heb geleerd dat er zoveel verschillende invalshoeken zijn..

Beelden die ik fotografeer moeten eerst bezinken voor ze gebruikt worden, ze moeten a.h.w. ontdaan worden van hun lading van het moment. Dan kan ik ze inpassen in mijn eigen werk.

Door culturele, kunstzinnige en digitale studies, ervaring en belangstelling, is er een persoonlijke zoektocht ontstaan naar een manier van vormgeven, die mij past.

En dan, als het stil is, ga ik mijn werk maken.
 Is er ruimte voor het inpassen van beeld, digitaal getekende elementen, maar ook gebruik makend van flarden muziek en stukken tekst. Het zijn allen dragers van stukjes werk.
 Het denken uitgeschakeld; de flow, het spelen en de verrassing.

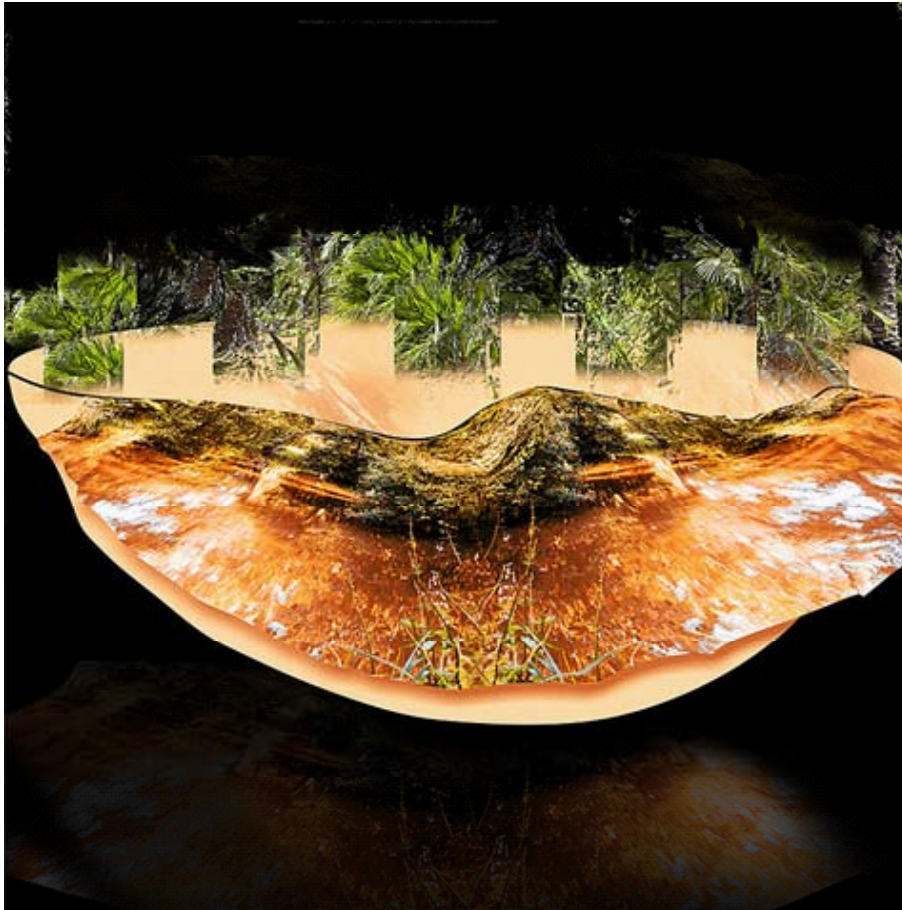
De thema's komen voort uit mijn behoefte aan structuur.
Kwetsbaarheid en koesteren, geborgd in een kader. Het houdt
elkaar in evenwicht.
Het maakt vrij.

Loslaten, er boven hangen, afstand.
Er zijn altijd andere gezichtspunten.

Zo is het altijd geweest en zo zal het blijven.
Zo ben ik.

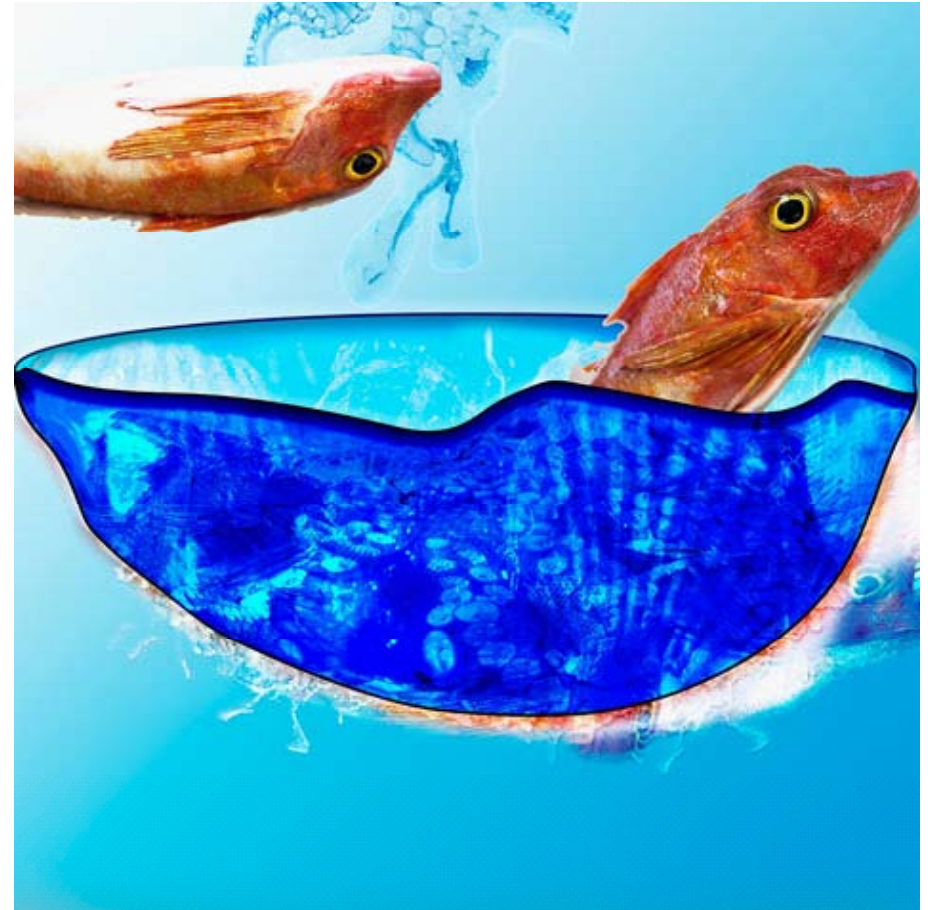
Mysterious Garden 1

Bijgaand stuk is een fragment uit een artikel door Hein Walter geschreven over mijn laatste serie.

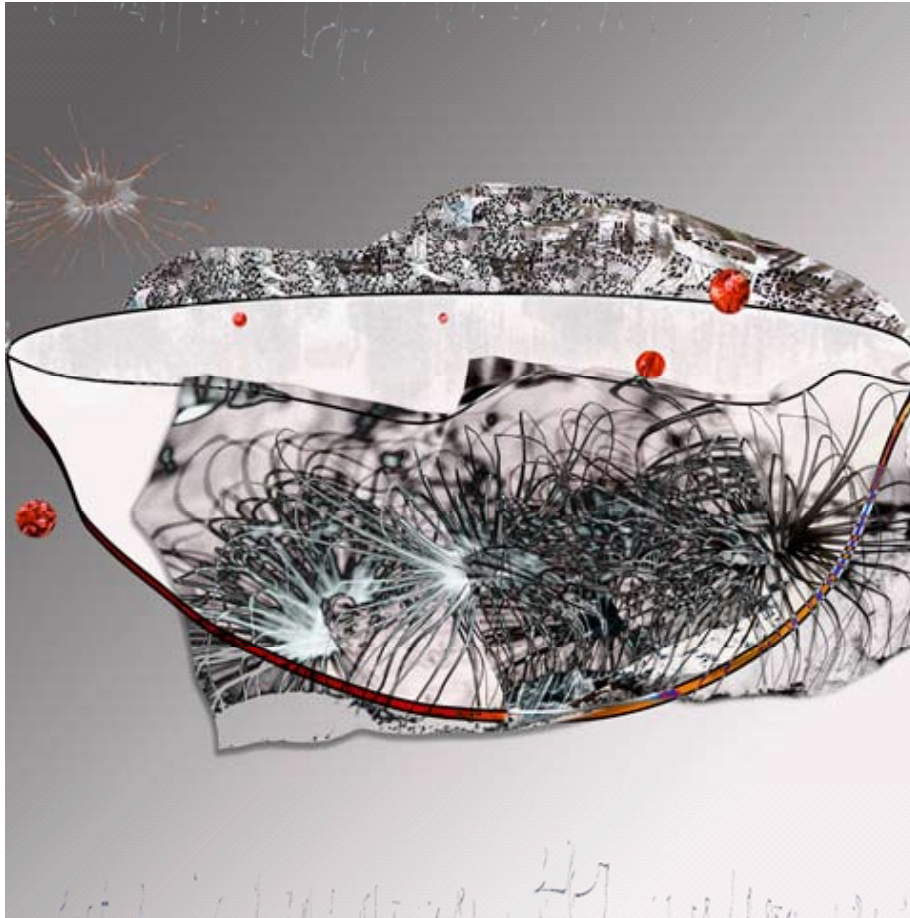
Ik kan het niet beter verwoorden en laat daarom over het proces Hein graag aan het woord:

Mysterious Garden 2

Joke Ziekenoppasser is een kunstenaar die tijdloze werken maakt. Het is echter pas in onze huidige tijd, met de moderne technieken, dat deze manier van kunst mogelijk is. Laag voor laag bouwt ze haar werken op. Het ruwe materiaal waarmee ze werkt, maakt ze met een camera - foto's. Dat ruwe materiaal verwerkt ze met computerprogramma's tot bouwstenen, tot bouwlagen. Zoals een schilder kleuren en vormen schildert over andere kleuren, soms transparant, soms dekkend, zo legt zij de verschillende fotolagen over elkaar heen tot er een kunstwerk ontstaat dat we

Mysterious Garden 3

herkennen als een landschappelijke ruimte.

De serie waaraan ze momenteel werkt, heet Mysterious Garden. De werken houden het midden tussen schalen en omheinde, natuurlijke plekken - tuinen. Een tuin is een prettige, eigen plek, waar je jezelf kunt zijn, maar het is ook een visuele metafoor voor het innerlijk.

Bij het tweede werk in deze serie heeft Joke foto's gemaakt bij het bedrijf Dayseaday op Urk. Veel foto's van vissen. De foto's en de gesprekken met de werknemers leverden materiaal voor deze

Mysterious Garden 4

mysterieuze tuin. Misschien was het die samenwerking die zorgde voor een nieuwe wending in haar werk.

De serie Mysterious Garden is te zien tot 10 maart 2016 in het stadhuis van Lelystad.

www.jokeziekenoppasser.com

Fotografie toegepast in de schilderkunst

door *Andreas Goewie*

Voorlopers van de fotografie toegepast in de schilderkunst zijn de *camera lucida* en de *camera obscura*.

Camera Lucida was een prisma op een verschuifbare steel. Het beeld zag men terug op het papier en tegelijk de hand van de kunstenaar, op het papier.

De camera obscura was oorspronkelijk een gaatje in doos waar de omgeving omgekeerd in een donkere ruimte zichtbaar wordt. Ik heb het uitgetoetst en het werkt inderdaad.

Later werd in het gaatje een lens aangebracht om het beeld in de donkere ruimte te verscherpen.

In het begin van de vijftiende eeuw werd de camera obscura evenals lenzen en spiegels in West Europa door kunstenaars gebruikt. In 1436 schilderde Jan van Eyck een kanunnik met een bril in zijn hand.

Enkele kunstenaars die gebruik maakten van optische instrumenten waren o.a Vermeer, Durer, Caravaggio, Ingres, Jan van Eyck .

Een groot staand schilderij moest d.m.v. de camera obscura uit kleine delen opgebouwd worden, zo kregen de figuren van Velasquez en Frans Hals een klein hoofd en een lang lijf.

Ook typerend voor het gebruik van optische instrumenten zie je terug in patronen van een dessin van de kleding. Werden de patronen van een dessin vlak over de plooien geschilderd (Giotto),

in de zestiende eeuw volgt het patroon van de dessins de plooien.

Omstreeks 1816 zette Joseph Niépce de eerste schreden in de fotografie. In 1839 werd de fotografie als uitvinding officieel.

Vanaf dat moment distantieerden avant garde kunstenaars zich van de fotografie en ontwikkelde zich de moderne kunst. Anderen zoals Courbet en Breitner gebruikten de fotografie voor hun schilderijen.

Een wereld zonder de fotografie is nu ondenkbaar. Van de eerste afdrukken naar film, tv, documentaire verslaggeving tot aan de selfies. Vanuit de luie stoel reizen we met Floortje mee naar de einden van de wereld en zien we bombardementen op steden en honderd duizend vluchtelingen.

Ook de tegenwoordige kunstenaars gebruiken de fotografie al was het maar om hun schilderijen vast te leggen en het op hun website te plaatsen. Luc Tuinman, Marlene Dumas en velen werken vanuit foto's van anderen of van eigen gemaakte foto's.

De fotografie gebruik ik ook voor mijn schilderijen. In plaats van

het maken van een tiental schetsen of gedetailleerde tekeningen, dat tijd vergt, gebruik ik de fotografie omdat ik meerdere opstellingen kan maken met verschillende licht invallen. Of het een stilleven betreft of een model, ik maak 50 tot 200 foto's. Voor 200 tekeningen zou ik twee weken nodig hebben. Een model is dan onbetaalbaar.

Vanuit een geschetst concept en de benodigde materialen ga ik fotograferen. Het gebeurt regelmatig dat ik pas na 1, 2 ,of 3 jaar de foto's herontdek, het oorspronkelijk concept verlaat en een ander idee zich ontwikkelt. Of ik mix foto's.

Het voordeel van de digitale fotografie: je kunt het gemakkelijker opslaan dan vellen papier die ook ruimte in beslag nemen.

Op de tv heeft Hanneke Groeteman een programma waar drie kunstenaars een portret mogen maken van een bekende Nederlander. Na uren slecht krabbelen, komen aan het eind de camera's te voorschijn. De kunstenaars kunnen in hun ateliers m.b.v de foto's een vrij concept bedenken en uitvoeren.

Terwijl de kunst door een elitair deel van de mensheid beleden wordt is de fotografie in haar vele vormen omarmd door iedereen en een onmisbaar en helder dagelijks communicatie fenomeen.

Ik fotografeer al meer dan 40 jaar. Het is evenals de kunst en vormgeving een vast deel van mijn creativiteit.

Mijn voorbeelden zijn Ingres, Courbet en Breitner. Ingres maakte scherpe portretten met de camera Lucida. Courbet gebruikte de vrijheid van de fotografie en schiep zo het evenals de Mona Lisa en de Nachtwacht even beroemde, gedurfde en eerlijke schilderij:

L'origine du Monde. Breitner was fotograaf en schilder. Reeds op de academie behoorden zijn schilderijen met de kimono's tot mijn favorieten.

Mijn moeder had mooie Japanse en Chinese kimono's.

Ik heb ook nog een echte zware witte Japanse bruidskimono.

De kracht van een foto

door Hein Walter

Zo op het eerste gezicht is er aan deze foto niks bijzonders te zien. Een oudere vrouw bij een deur.

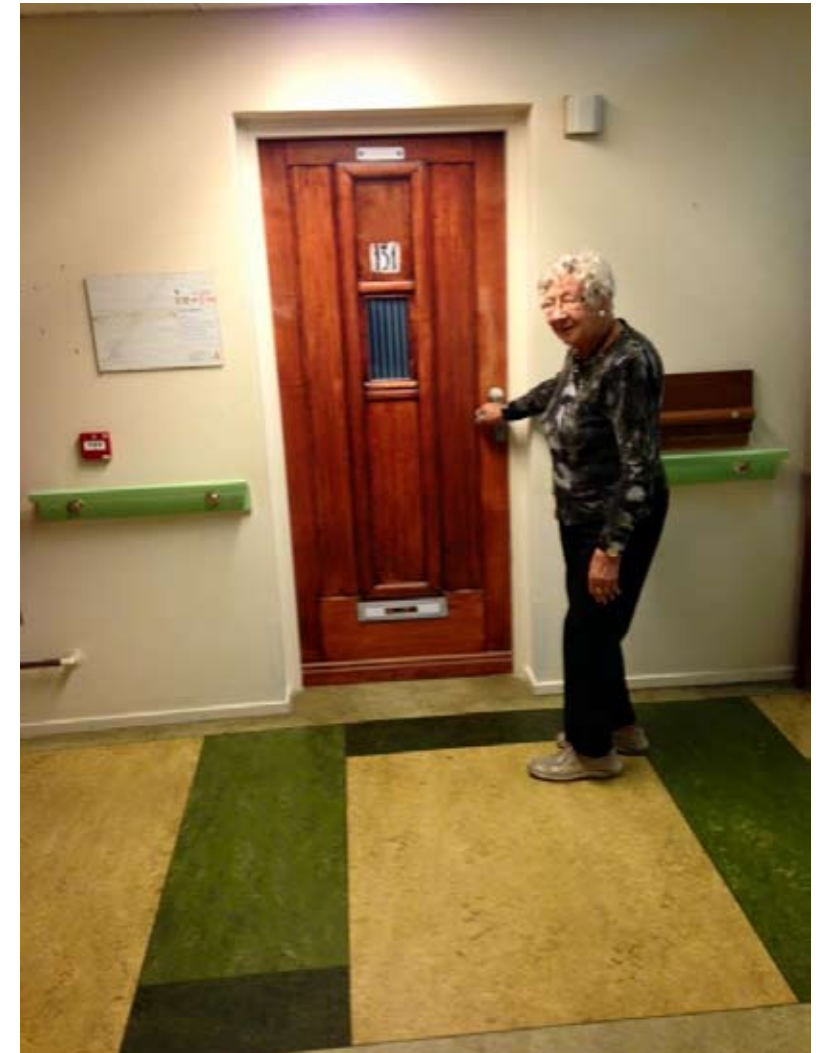
Het is mijn moeder. Mijn moeder is 97 en ze woont sinds vorig jaar in een zorgcentrum in Leiden. Ik heb de deur van ons ouderlijk huis gefotografeerd en als sticker laten afdrukken. Mijn broer was op het idee gekomen, had het ergens gezien. Ik heb het uitgevoerd.

Deze deur is een opvallende deur geworden op de gang. De andere bewoners blijven er regelmatig bij stilstaan en mijn moeder voelt zich de koning te rijk.

Het bijzondere is nu wat er daarna gebeurde! Ik plaatste deze foto op Facebook en binnen *no time* werd het gedeeld en gedeeld en gedeeld!

Inmiddels staat de teller op 8128 keer gedeeld, 26,3 duizend likes en 1800 reacties. Volgens Facebook heeft dit bericht 1.973.153 mensen bereikt.

Ik heb er geen opdrachten aan overgehouden, want er is een bedrijf dat dit soort deurstickers aanbiedt en daar kun je niet tegen concurreren, maar de berichten die ik erna op Facebook heb geplaatst, hebben nu stevast een veel groter bereik dan de berichten ervoor. Dat is weer een mooi ding om te vermelden bij verslagen van subsidie aanvragen.

Van Binnen naar Buiten - poster 1

door Hein Walter

Van Binnen naar Buiten is een project waarbij in het komend jaar steeds een poster wordt gemaakt. Die poster wordt hier gepubliceerd.

Portretten schrijven van gedetineerden en hen daarmee de kans geven om inzicht te krijgen in hun eigen leven en hun kansen op een goede toekomst vergroten. Dat is de ene kant van het project 'Van binnen naar buiten'. Dit deel van het project vindt plaats in de gevangenis van Almere, P.I. Almere.

Portretdichters Hein Walter en AnkhA van den Berg hebben ieder elke maand een gesprek met een gedetineerde. Ze spreken over het leven! Over jeugd, daden, houding, noem maar op. Na dat gesprek gaan ze naar huis en schrijven een portret

De andere kant van het project is de buitenwereld op een genuanceerde manier kennis te laten nemen van het geestesleven van gedetineerden.

Dat deel van het project gebeurt op scholen, bij leerlingen van de bovenbouw. We gaan met de geschreven teksten (en

dus anoniem en niet herleidbaar naar de personen over wie de teksten gaan) naar scholen en bespreken de tekst in een klas (bijvoorbeeld tijdens de les maatschappijleer, geschiedenis, Nederlands of beeldende vakken).

Vervolgens gaan de leerlingen op basis van dat portret ontwerpen maken voor een poster. Die ontwerpen laten we zien aan de gedetineerde

en samen met hem maken we een keuze. Dat ontwerp wordt gedrukt als poster (in vijfvoud), tentoongesteld en gepubliceerd.

Het komend jaar zal er elke maand een poster worden gepubliceerd.

Deze eerste poster is dus gemaakt door Amber Majoor, van Echaton)

Project, werkwijze

We maken poëtische portretten van gedetineerden. We hebben in 2015 al bewezen dat die portretten zinvol zijn. We konden een pilot doen en hebben negen poëtische portretten kunnen maken.

Het gesprek dat aan elk portret voorafgaat, is indringend. De jongens en mannen zijn niet gewend om open en eerlijk over hun leven, hun daden en gevoelens te praten. En dat is precies wat er bij die gesprekken gebeurt. Ook de trots en dankbaarheid die de gedetineerden voelen als ze het portret krijgen, heeft een positieve impact.

Het gesprek richt zich op de binnenwereld in relatie tot de buitenwereld. Binnen staat voor binnen in de gevangenis, maar ook voor de gedachtewereld. Buiten staat voor de maatschappij, de vrije wereld, maar buiten staat ook voor het beeld wat we van onszelf laten zien.

De titel sluit ook aan bij het stadsdeel, Almere Buiten.

Subsidiënten

Van Binnen naar Buiten is een project van stichting De Zijderups.

Het project is mogelijk gemaakt door subsidies van het Cultuurfonds Almere, de Nationale Reclasserings Actie en de gemeente Almere.

Het blokkeert je emoties, je denkt
niet meer na, niet meer logisch,

alsof je weg bent, van de wereld afgesloten,
los van problemen, zwevend - crack.

Je waant jezelf in een hemel, maar in feite
zit je in een hel waar niemand je kan bereiken.

Dan ben je een ander. Het gevoel van verdwijnen
duurt maar even, een kwartier; daarna stort je neer,

sterf je bijna en moet je naar verlossing zoeken.
Ik kon wel zes of zeven dagen achtereen

verdwaasd zijn, verdwaald, tot ik in slaap viel.
Zo heb ik twintig jaren van mijn leven

vergooid, twintig jaar destructie,
mijn lichaam en geest versleten.

Ik heb van mijn familie goede voorbeelden gekregen,
normen en waarden, kansen en ondersteuning,

maar ik maakte keuzes die niet deugen.
Als je eenmaal in verslaving zit gevangen,

dan moet je stelen om te overleven.
Ik stal fietsen. Een eindeloze rij aan sloten

om mijn dagelijkse gif te kunnen kopen.
Ik kan het alleen mezelf kwalijk nemen.

Onzeker was ik, eenzaam, gepest om mijn oren,
een eenling tot mijn achttiende, tot ik een groep vond

waar ik gezien werd, waar ik bij kon horen.
Ik durfde en maakte indruk - en maakte alles stuk.

Ik was een Adhd'er die crashte.
Bij alles wat ik doe, is remmen het moeilijkst.

Sneller, harder en meer, tot het ho is.
Hier is het ho!

Ik ben nu een man die vader is voor twee,
ik vond m'n thuis en bij een vrouw geluk

en wil nu alles doen om schoon te blijven.
Laat het me lukken, laat het me alsjeblieft lukken!

Een werk uit de Kleine Kunsthandel van Jan de Groot

door Jan de Groot

Jan de Groot (1955) woont sinds 1986 in Almere. Hij schildert en heeft sinds 2016 een Kleine Kunsthandel: zie www.jandegrootschildertenmeer.nl.

In CUNST zullen we dit jaar elk nummer eindigen met het belichten van een kunstwerk uit deze *Kleine Kunsthandel*.

Een beetje achtergrond, een beetje kunstbeschouwing.

En zoals het met handel betaamt: de werken zijn te koop.

Voor contact:

jmbpdgroot@gmail.com
06-52474799

Georoy

Zonder titel

Monogram in geel linksonder

35 x 45 cm

Olieverf op board

Prijs, inclusief originele lijst: € 625,-

Georges Rausenberger (1906-1983) gebruikte als schildersnaam *Georoy*. De Vlaming - getrouwd met schilderes Irène Battaille (1913-2012) en "tewerkgesteld bij de Nationale Bank in Antwerpen" - is een mooi voorbeeld van een kleine meester. Hij maakte goed werk, werd gelauwerd met enkele prijzen, had diverse prominente tentoonstellingen en werd in kleine kring gewaardeerd, maar was zeker niet beroemd. Kleine meesters zijn er veel en ze laten zien hoeveel kunstenaars een eigen sfeer en stijl hebben ontwikkeld. Je kunt ze opsporen en, ook prettig, hun werk is goed betaalbaar.

Dit schilderij is te dateren rond 1965. Hier geeft Georoy met verticale en horizontale lijnen en enkele witte zeilvlakjes een prachtig, geabstraheerd, ritmisch havenbeeld.

Het felle, rode vlakje middenonder komt vaak terug in zijn werk.

2016 - CUNST in Thema's

Een terug- en vooruitblik

CUNST 2016 - themanummers.

Het januari nummer was een themanummer **Outsider Art**. We noemden het Onbeperkt Creatief. Een vol nummer met werk van mensen aan de randen van de rationele samenleving.

Het aprilnummer gaat over **sterven**. Grafmonumenten, speciale doodskisten, poëzie geschreven voor afscheidsceremonies en meer.

Het meinumner komen kunstenaars aan het woord die **collages** maken. De een gebruikt betekenisvolle afbeeldingen, de ander gebruikt de afbeeldingen als kleur en vorm. En alles daartussen.

In Juni komen de **landschappen** aan bod. Vroeger werden er heel veel landschappen geschilderd. Ze blijken er nog steeds te zijn!

In juli staat het abstracte werk centraal. Abstracte werken die een link hebben met de werkelijkheid en ook de werken die er hele maal los van staan. Wat zeggen de kunstenaars erover?

Augustus is de maand van de **tekening**. Tekeningen met pen en potlood, grafisch en ook met verf. In het woord betekenis zit het woord tekenen. Is dat toeval?

In het septembernummer is er oog voor schoonheid. **Sieraden!** Kunst om te dragen.

In het oktobernummer vertellen kunstenaars over **inspiratie**, over hun inspiratiebronnen. Muziek die geluisterd wordt, literatuur die gelezen wordt, een film die indruk maakt en waarover een kunstwerk wordt gemaakt, theater of religie. Op zoek naar de bron.

Een schilderij kan druk zijn, of verstild. Een beeld staat in principe stil, maar er kan beweging worden gesuggereerd. In het novembernummer staat de **stilte** centraal

December is natuurlijk de maand van Kerstmis. **Geboorte!** Letterlijk, als het gaat om kunstenaars die het thema geboorte als uitgangspunt nemen, maar ook in de ruimere zin dat elk kunstwerk in feite zelf een geboorte is.

Tips - MAART

Wie - Wat - Waar - Wanneer

KEES DE KLOET EXPOSEERT

UITNODIGING VOOR DE **FEESTELIJKE OPENING MET CONCERT**

DE VERBEELDING ZEEWOLDE - ZONDAG 13 MAART - 15.00 UUR

‘LOOKING BACK AND GOING ON’ is het motto voor deze tentoonstelling van werk aan de wand, gemengde techniek op paneel en grafiek uit de jaren 2006 - 2016.

In de Friese periode zien we krachtig zwart en kwetsbaar wit in grafiet en oilstick. Vanaf 2011 zien we in Almere - is het de stedelijke omgeving? - steeds meer kleur. De laatste tijd zijn er een aantal panelen kritisch bekeken en opnieuw bewerkt. Raadselachtig is het om het samenspel te zien van ‘de oude en de nieuwe wereld’.

Concert o.m. : ‘Spiegel im Spiegel’ 1978 van Arvo Pärt (Estland 1935)

Wouter Kools, cello Pelle Kools, piano

Arvo Pärt laat zich voor zijn minimalistische composities inspireren door het gregoriaans en oude muziek.

Tentoonstelling in kader van samenwerking van Kunstenaars Vereniging Flevoland met Stichting De Verbeelding.

Gedurende de periode van 1 maart t/m 3 april.

N.B. alleen toegankelijk tijdens voorstellingen en concerten e.d..

De Verbeelding 25, 3892 HZ Zeewolde

t Voorhuys - Emmeloord - 4 maart 20.15 uur

Michiel Borstlap & Scapino Ballet - Pas de Deux

www.theater-voorhuys.nl

Levan Tskhadadze en Izhar Elias - klarinet en gitaar

Klassiek op Schokland - 6 maart 16.30 uur

Museum Nagele - 6 maart 15.00 uur

opening van de tentoonstelling 1 + 1 = 0

Werken van Henk van Beek en Ruben Stallinga

Theater ‘t Voorhuys: West of Eden - 10 maart 20.15 uur

Zweeds folkjuweel met een Keltische ziel

Meerpaal Dronten - 13 maart, 15.00 uur “Driekwartplus”

Hobokwartet - muziek van Gordon Jacob, Benjamin Britten en Wolfgang Amadeus Mozart.

Erasmus trio, pianotrio - 20 maart 16.30 uur

Klassiek op Schokland:

Almere - Corrosia Almere Haven - 23 maart - 20.00 uur

Eindig Laagland - Een literaire ontmoeting met Connie Palmen

CUNST 2016

KUNSTENAARS VERENIGING FLEVOLAND
 KUNSTENAARS VERENIGING FLEVOLAND
 CORROSIA! – ALMERE
 COLLAGE – ALMERE
 STICHTING DE ZIJDERUPS – ALMERE
 BG 22 24 - ALMERE
 CASLA – ALMERE
 De WITTE OLIFANT - ALMERE
 ART LOCA
 EINDIG LAAGLAND
 AIR BRUSH – ALMERE
 KUNST EN ZO (GRETA VERDUIN) - ALMERE
 VERENIGING ALMERE 2018 - ALMERE
 DE NIEUWE BIBLIOTHEEK - ALMERE
 FLOWLAND – ALMERE
 SCHUTZ ENSEMBLE - ALMERE
 DE VOETNOOT, CREATIEVE ENERGIE– ALMERE
 STICHTING BUITENSTAD - ALMERE
 STAD EN NATUUR - ALMERE
 THEATERGROEP SUBURBIA - ALMERE
 THEATERGROEP ONGEREMD - ALMERE
 DE BONTE HOND - ALMERE
 THEATERGEZELSCHAP VIS À VIS - ALMERE
 JEUGDTHEATER HET BLAUWE HUIS - ALMERE
 GOEDE REDE CONCERTEN - ALMERE

www.flevokunst.nl
www.nieuwverleden.info
www.corrosia.nl
www.collage-almere.nl
www.dezijderups.nl
www.bg-22-24.nl
www.casla.nl
www.opleidingdewitteolifant.nl
www.artloca.nl
www.eindiglaagland.nl
www.airbrush-almere.nl
www.kunst-enzo.nl
www.verenigingalmere2018.nl
www.denieuwebibliotheek.nl/agenda
www.flowland.nl
www.schutzensemble.nl
www.devoetnoot.nl
www.buitenstad.nl
www.stadennatuur.nl
www.theatergroepsuburbia.nl
www.theatergroepongeremd.nl
www.bontehond.net
www.visavis.nl
www.hetblauwehuis.nl
www.goedereredeconcerten.nl/

SCHOUWBURG IN DRONTEN: www.meerpaal.nl
 SCHOUWBURG IN ALMERE: www.schouwburgalmere.nl
 SCHOUWBURG IN LELYSTAD: www.agora-lelystad.nl
 SCHOUWBURG IN EMMELOORD: www.theater-voorhuis.nl

LOODS 32 - LELYSTAD
 NIEUW LAND ERFGOEDCENTRUM – LELYSTAD
 STICHTING ORGACOM – LELYSTAD
 STICHTING DE BARAK – LELYSTAD
 DE KUBUS – LELYSTAD
 HET FLEVO-LANDSCHAP –LELYSTAD
 DIJKDICHTERS
 UITGAST
 FIEVOLANDSE THEATERVERENIGING JTL
 KAMERKOOR LELYSTAD - LELYSTAD
 LAK (Lelystadse amateur kunstenaars)
 KUP 11 LELYSTAD
 MUSEUM NAGELE – NAGELE
 MUZISCH CENTRUM – EMMELOORD
 JONGEREN POPPODIUM - EMMELOORD
 DE VERBEELDING – ZEEWOLDE
 HOTEL VAN SAAZE – KRAGGENBURG
 NATUURMONUMENTEN – KRAGGENBURG
 DANSCENTRUM ARTISTIQUE
 KUNST IN DE OPENBARE RUIMTE
 KUNST IN DE OPENBARE RUIMTE
 DE GESCHIEDENIS VAN FLEVOLAND
 APOLLO ENSEMBLE
 XL DE ATELIER – DRONTEN
 KUNSTRAAD DRONTEN- DRONTEN
 FLEVOKU(N)STBOULEVARD
 DRONTEN IN BEELD

www.loods32.com
www.nieuwlanderfgoed.nl
www.orgacom.nl
www.debarak.nl
www.dekubuslelystad.nl
www.flevo-landschap.nl
www.dijkdichters.info
www.uitgast.nl
www.jtl-theater.nl
www.kamerkoorlelystad.nl
www.atelierdeveste.nl
www.kup-11.nl
www.museumnagele.nl
www.muzischcentrum.nl
www.de-klos.nl
www.deverbeeldingzeewolde.nl
www.hotelvansaaze.nl
www.natuurmonumenten.nl
www.danscentrumartistique.nl
www.kunstindeopenbareruimte.nl
www.flevolanderfgoed.nl/home/kunst.html
www.flevolandbovenwater.nl
www.apollo-ensemble.nl
www.xldeateliers.nl
www.kunstraaddronten.nl
www.flevokunstaboulevard.nl
www.dronteninbeeld.nl

Galerie ART nivo - ALMERE
 HET KUNSTHUIS – ALMERE
 GALERIE ALOSERY - ALMERE
 AIS ART – ALMERE
 BUREAU VOOR KUNSTPROJECTEN – ALMERE -
 DO GALLERY - ALMERE
 KUNSTUILEEN – LELYSTAD
 KUNSTUILEEN DE VESTE - LELYSTAD
 KUNSTHUIS CALLIOPE – LELYSTAD
 HIVA OA ART GALLERY - LELYSTAD
 GALERIE AAN DE AMSTEL - DRONTEN
 KUNSTUILEEN – EMMELOORD
 GALERIE KIK – EMMELOORD
 GALERIE DE PAARDENSTAL - ESPEL

www.artnivo.nl
www.hetkunsthuis.nl
www.aloseryart.nl/applicatiePagina.php
www.ais-art.nl
www.kunstprojecten.nl
www.dogallery.nl
www.kunstuitleen-flevoland.nl
www.atelierdeveste.nl
www.kunsthuiscalliope.nl
www.hivaoa.nl
www.aandeamstel.nl
www.kunstuitleenemmeloord.nl
www.galeriekik.nl
www.galeriedepaardenstal.nl

Cunst